

ఇనుపబోనులో సింహం

(LION IN AN IRON CAGE)

NAZIM HIKMET POEMS

నజిమ్ హిక్మత్ కవితలు

“పట్టుబడడం ఓ విషయం కాదు
విషయమేమిటంటే
పట్టుబడినా లొంగకపోవడం”

డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

Dr. Lanka Siva Rama Prasad

ఇనుపబోనులో సింహం
(Lion in an Iron Cage)

by

Dr. Lanka Siva Rama Prasad

January 2022

Copyright @ 2022

Dr. Lanka Siva Rama Prasad

Published by:

Dr. Lanka Siva Rama Prasad
Srijana Lokam / Writer's Corner

Prasanthi Hospital

Sivanagar, WARANGAL-506 002,

Telangana, INDIA

Mobile : 8897849442, 6305677926

Email: lankasrprasad@gmail.com

www.anuvaadham.com

www.prosetry.in

Copies available at :

All branches of Vishalandhra

Price : ₹ 200 \$ 5

Cover Design & Post Script :

Prakash Pula

Printed at :

Vasavi Printers

J.P.N. Road, Warangal. Ph : 0870-2426364

ప్రస్తావన

జూన్, 2014 సంవత్సరంలో టర్కీ వెళ్లినపుడు ఇస్తాంబుల్, కప్పడొకియా, పాముక్కలే, ఎఫిష్యుస్, కోన్యాలను సందర్శించాను. కోన్యాలో జలాలుద్దీన్ రూమి మౌసోలియంలో రూమి రచించిన మన్నవి (మథ్నవి) గ్రంథాన్ని తెచ్చి తెలుగులోకి అనువదించి రెండు సంపుటాలుగా విడుదల చేసాను. చాలా ప్రాచుర్యాన్ని పొందాయా పుస్తకాలు.

అక్టోబర్ 2017లో నేను రామోజి ఫిల్మ్‌సిటీలో నిర్వహించిన ప్రపంచ కవినమ్మేళనానికి (పెంటాసి-బి) డాక్టర్ పెన్‌పెన్ (ఎపిటాసియా టాంగోహాన్) ఆహ్వానంతో విదేశాల నుంచి వచ్చిన ఇరవై ఎనిమిది మంది కవులలో లైలా ఇషిక్ ప్రత్యేకమైన కవయిత్రి. ఆమె నీటిరంగుల చిత్రాలు చాలా ప్రసిద్ధికెక్కాయి. 'కిబాటెక్' మెడల్‌ను నాకు బహుకరించిందామె.

ఆగస్టు 2021లో టర్కీ కవి సమ్మేళనంలో పాల్గొనేందుకు ఆహ్వానం పంపుతూ టుర్కిష్ విప్లవ కవి 'నజిమ్ హిక్మెత్' - ఇండియన్ పొయెట్రీలో అతడి ప్రభావం గురించి నన్ను ఓ వ్యాసం వ్రాయమన్నపుడు నజిమ్ హిక్మెత్ కవిత్వాన్ని అధ్యయనం చేస్తున్న క్రమంలో నాకు నచ్చిన, ఎన్నిక చేయబడిన 50 కవితలను తెలుగులోకి అనువాదం చేసి ఈ పుస్తక రూపాన తెలుగు పాఠక లోకానికి నా 175వ పుస్తకంగా అందిస్తున్నాను. లొర్రా, నెరుడా, మయకొవ్‌స్కీల కవిత్వాన్ని గుర్తుకు తెచ్చే నజిమ్ హెక్మెత్ కవిత్వం మిమ్మల్ని అలరిస్తుందని విశ్వసిస్తూ...

- డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

నా కవిత్యం గురించి

వెండి జీను వేసిన గుర్రం లేదు
బతకడానికి పెద్దలిచ్చిన ఆస్తి లేదు
డబ్బు లేదు, స్థిరచరాస్తులు లేవు
కుండనిండా తేనె ఉన్నది
అగ్నిలా ఎర్రగా!

నాకున్నదల్లా అదే
దానిని జాగ్రత్తగా కాపాడుకుంటాను
నా ధనం, నా ఆస్తిపాస్తులు
అన్నీ ఆ 'తేనె కుండ' మాత్రమే
చీడపీడలు తగలకుండా రక్షించుకుంటాను
సోదరుడా, కాస్త ఆగు
నా దగ్గర ఉన్న ఆ కుండలో
తేనె ఉన్నంత వరకూ
టుంబుక్తు నుంచి కూడా
వస్తూనే ఉంటాయి తేనె టీగలు.

విషయసూచిక

1. ఇనుపబోనులో సింహం	7
2. స్వాతంత్ర్యపు విచారకర పరిస్థితి	8
3. బ్రదకడం	10
4. ఆశావాది	13
5. మన కళ్లు	14
6. నీవు నా తాగుబోతుతనానివి	15
7. అయిదు వాక్యాలు	15
8. నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను	16
9. నీ గురించి ఆలోచిస్తున్నాను	17
10. నీకన్నా ముందు చనిపోవాలనుకుంటున్నాను	18
11. నా భార్యకు ఉత్తరం	19
12. గుండె నెప్పి	21
13. ఆత్మకథ	22
14. డాన్ క్విక్సోటి	25
15. గియొకొండా 'షి-యా-వు'	26
16. జీవన స్తోత్రం	50
17. ఇవి ఈ విధంగా	52
18. ఈరోజు ఆదివారం	53
19. వీలునామా	54
20. మధ్యలో మిగిలిన వసంత శకలం	56
21. నా కవిత్వం గురించి	59
22. వింత జీవి	60
23. నాకు తెలియకుండా ప్రేమించిన విషయాలు	61
24. ఒంటరిగా ఉన్నవాడికో ఉత్తరం	66
25. 'ఆర్ట్' గురించి	70
26. జైలులో కాలం గడపాల్సిన వాళ్లకో సలహా	72

27. జపనీస్ జాలరి	74
28. సూక్ష్మ స్త్రీ.....	76
29. వాల్నట్ చెట్టు.....	78
30. నీ గురించి ఆలోచిస్తూ.....	78
31. ఆశావాదం	79
32. బహుశా	80
33. ఈ రాత్రి కాకపోతే	81
34. వీడుకోలు	82
35. సూక్ష్మ ప్రపంచం	83
36. సామ్రాజ్యవాదపు గోడ	84
37. షేక్ బెడెడ్డిన్	86
38. రాత్రి మంచు కురుస్తున్నది	89
39. స్వాతంత్ర్య పోరాటం	92
40. వారిలో కొందరు	94
41. నల్లతాచు కథ	96
42. నీ హస్తాలు - వాళ్ల అసత్యాలు	99
43. ఇరవయ్యవ శతాబ్దం.....	100
44. శత్రువులు	101
45. నీవు - నేను	102
46. పాల్ రాబ్సన్కు.....	103
47. నిరాహార దీక్ష అయిదవ రోజు	104
48. అతుకు పెట్టడం	105
49. ఉదయం	107
50. అదీ ప్రశ్న.....	108

1. ఇనుపబోనులో సింహం

ఇనుపబోనులోని సింహాన్ని చూడు
లోతుగా, దాని కళ్లలోకి, మరింత లోతుగా
కానవస్తున్నాయా రెండు పదునైన పిడిబాకులు?
అగ్రహంతో జ్వలిస్తూ దూసుకువస్తున్నట్లు!
కాని, సింహం తన హుందాతనాన్ని కోల్పోదు
కోపం ఉవ్వెత్తున
వచ్చి పోతున్నా
పోయి వస్తున్నా!
ఒత్తుగా ఉండే సింహపు జూలు కనిపించనీయదు,
దాని మెడకు పట్టి తగిలించేందుకు!
పసుపు పచ్చటి శరీరంపై
కొరడాదెబ్బల మచ్చలు ఇంకా బాధపెడ్డానే ఉన్నాయి
దాని పొడుగాటి కాళ్లు,
విస్తరించి ముగుస్తాయి,
రెండు రాగి లోహపు గోళ్లతో!
దాని జూలుపై వెండ్రుకలు ఒకదానిపై ఒకటి,
గర్వంగా పైకెత్తిన దాని తల చుట్టారా!
దాని శత్రు ద్వేషం
వచ్చిపోతుంటుంది
పోయి వస్తుంటుంది
ఈ నేలమాళిగ గోడపై నా సోదరుడి నీడ
కదుల్తున్నది
పైకీ కిందకూ
కిందకూ పైకీ!

★★★★★

2. స్వాతంత్ర్యపు విచారకర పరిస్థితి

వృధా చేస్తావు

నీవు నీ కనుల జాగరూకతను,

నీ మెరిసే చేతుల శ్రమను;

పిండిని ఒత్తి పన్నెండు రొట్టెలు చేస్తావు,

దానిలోంచి కనీసం చిన్నముక్క తినలేవు.

ఇతరులకు వెట్టిచాకిరీ చేసి

ధనవంతులను మరింత ధనవంతులుగా మారుస్తావు.

నీవు పుట్టిన మరుక్షణం

వాళ్లు నీ చుట్టు పాతుతారు

అబద్ధాలు సృష్టించే యంత్రాలను

జీవితాంతం నిన్ను వెంటాడే అసత్యాలను

నీవు స్వాతంత్ర్యం గురించి ఆలోచిస్తూనే ఉంటావు

నీ చెంపపై చేయి ఆనించుకుని

సేచ్ఛకై వెంపర్లాడే స్వేచ్ఛా మనస్సాక్షితో...

సగం తెగిన మెడలా నీ తల వంగి ఉంటుంది

నీ చేతులు పొడుగ్గా వేలాడుతుంటాయి

గాప్ప స్వేచ్ఛలో నెమ్మదిగా నడుస్తూ ఉంటావు

నీకు స్వేచ్ఛ లభించింది

నిరుద్యోగంలో ఉన్న స్వేచ్ఛ అంతా నీదే!

నీవు నీ దేశాన్ని ప్రేమిస్తావు
నీకత్యంత సన్నిహితమైన విషయంగా
కాని ఒకరోజున, ఉదాహరణకు
వాళ్లు నీ దేశాన్ని అప్పజెబుతారు అమెరికాకి
నీవు కూడా నీ స్వేచ్ఛతో....
స్వేచ్ఛగా విదేశీ వైమానిక స్థావరం అవుతావు!

నీవు ప్రకటిస్తావు, ఎవరూ ఇంకొకరి వస్తువు
ఒక సంఖ్య, ఒక బంధం కాకుండా
మనిషిగా ఉండాలని;
అసగానే వాళ్లు నీ చేతులకు సంకెళ్లు వేస్తారు
నిన్ను స్వేచ్ఛగా అరెస్టు చేసి, జైలులో పెట్టి
వీలైతే స్వేచ్ఛగా ఉరిదీస్తారు.

నీ జీవితంలో
ఇనుప తెరగాని, చెక్కతెర గానీ,
కనీసం గడ్డితెర గానీ ఉండవు.
స్వేచ్ఛను ఎన్నిక చేసుకోవాల్సిన అవసరమూ లేదు
నీవు స్వేచ్ఛగానే ఉన్నావు
కాని, ఈ స్వేచ్ఛ
నక్షత్రాల కింద ఓ దుఃఖఘట్టం.

★★★★★

3. బ్రదకడం

I

'బ్రదకడం' ఓ నవ్వుకునే విషయం కాదు
గంభీరంగా బదకాలి

ఓ ఉడుతలా...

అంటే, దేనికోసమో ప్రత్యేకంగా వెదకకుండా
బతకడానికి ఆవల, పైన, ఉన్నతంగా

బతకడమే ఓ వ్యాపకంగా

తీవ్రమైన విషయంగా తీసుకోవాలి

అందుకే, బ్రదకడం నవ్వులాట కాదు

ఓ వింత స్థిరస్థితి, ఇక్కడకు చేరుకోవాలి అనుకున్నట్లు
ఉదాహరణకు, నీ చేతులు వెనక్కి విరిచి కట్టేసి

నీ వీపు గోడకు ఆన్చి, నిలబడి

లేదా ఏదో ప్రయోగశాలలో

తెల్లటికోటలో, రక్షక కళ్లజోడుతో

వాళ్ల కోసం చనిపోవచ్చు నీవు-

నీవెన్నడూ చూడని ముఖాల కోసం...

నీకు బతకడమనేది వాస్తవమని,

అత్యంత సుందరమైనది అని తెలిసినా!

అందుకే బతకడాన్ని తీవ్ర విషయంగా పరిగణించు

డెబ్బై ఏళ్లు పైబడినా, నాటాలి నీవు ఆలివ్ మొక్కలను

నీ పిల్లల కోసం కాకపోవచ్చు, కావచ్చు,

నీవు నమ్మని మరణమంటే నీకు భయం ఉండవచ్చు,

బతకడం ఇంకా బరువుగా తోచినప్పుడు

II

నీవు బాగా జబ్బు పడ్డావనుకుందాం, శస్త్రచికిత్స అవసరం-

కాని నీకు అందనివ్వరు

ఆ తెల్లటి బల్ల తిరస్కరిస్తుంది

అటువంటప్పుడు చాలా కష్టం దుఃఖించకుండా ఉండడం

అయ్యో, త్వరగా వెళ్లిపోవాల్సి వస్తుందే అని,

అయినా, ఫలోక్తులకు నవ్వుతూనే ఉంటాం,

కిటికీలోంచి చూస్తూంటాం వర్షం పడుతుందా, లేదా అని

ఆతృతతో ఎదురు చూస్తూంటాం,

కొత్త వార్తల కోసం-

మనం, ఉదాహరణకు, ముందువరసలో ఉన్నామనుకో

పోరాడడం అవసరమనిపించి;

మనం పడిపోవచ్చు, బోర్లా, ప్రాణాలు పోయి;

ఓ వింతైన ఆగ్రహంతో జీవితాన్ని చూస్తాము

చచ్చేంత వరకూ దిగులుతో బతుకుతాము,

యుద్ధ ఫలితాన్ని గురించి, దశాబ్దాలు పట్టినా,

జైలులో ఉన్నామనుకో, ఉదాహరణకు,

యాభై ఏళ్ల వయసులో

ఇంకా పద్దెనిమిదేళ్లు బతకాలి,

ఇనుప తలుపులు తెరుచుకునే లోపు...

అయినా బతుకుతూనే ఉంటాం బయట ప్రపంచంతో

మనకు తెలిసిన జనం, జంతువులు, ఘర్షణ, గాలి.....

అంటే... ఈ గోడల అవతల ప్రపంచం...

మనం ఎక్కడ ఉన్నా, ఎట్లా ఉన్నా.....

మనం బతకాలి మనం ఎప్పటికీ చావమన్న నిశ్చయంతో...

III

ఈ నేల మారుతుంది శీతలంగా
తారలలో మరో తార
అన్నిటికన్నా చిన్నది
నీలి వెల్వెట్ వస్త్రంపై మెరిసే మచ్చ-
ఈ నేల, మన భూ ప్రపంచం
ఈ భూమీ కొన్నాళ్లకు మారుతుంది శీతలంగా
మంచుముక్కలా కాదు,
మృత మేఘంలానూ కాదు,
ఒక ఖాళీ బాదం కాయలా దొర్లుకుంటూ పోతుంది
కటికచీకటి నల్లని ప్రదేశంలోకి....
దాని గురించి చింతించాలిప్పుడు,
ఆ దుఃఖాన్ని ఇప్పుడే అనుభవించాలి,
ఈ ప్రపంచాన్ని ఇంతగా ప్రేమించి...
నీవనాలి 'నేను బ్రదికాను'-

★★★★★

4. ఆశావాది

తూనీగల రెక్కలు తెంపని పిల్లాడు అతడు
పిల్లి తోకకు టిన్నుడబ్బాలు కట్టనివాడు
ఆరుద్ర పురుగుల్ని అగ్గిపెట్టెలో బంధించనివాడు
చీమల, చెదల పుట్టల్ని తొక్కనివాడు
పెరిగి పెద్దయ్యాడు

అవన్నీ అతడిపై చేసారు వాళ్లు

అతడు చనిపోయేప్పుడు అతడి పక్కనే ఉన్నాను నేను
“నాకో కవిత వినిపించవా” అడిగాడతడు
“సూర్యుడి గురించి, సముద్రం గురించి,
అణుకేంద్రాల గురించి, అంతరిక్ష నౌకల గురించి
మానవత్వపు విలువల గురించీ.....”

★★★★★

5. మన కళ్లు

మన కళ్లు

నీటి బిందువుల్లా స్వచ్ఛమైనవి,

ప్రతి చుక్కలో

ప్రతిబింబిస్తుంది చిన్ని చిహ్నంలా

మనకు శీతల లోహఖడ్గాన్నిచ్చిన

మన గొప్పతనం!

దానిని నీవు గుర్తు పట్టకపోవచ్చు

పెద్ద మంచు ముక్కపై నీటిచుక్క

లేక వేడిపెనంపై పడిన నీటిబొట్టు,

ఈ నేత్రాల అద్భుత చిత్రం

వాటి అపూర్వ జ్ఞాన నిర్మితం

జీవమున్న లోహం

ఈ కనులలోనే

నిండుతాయి

స్వచ్ఛమైన దుఃఖ బాష్పాలు

అనంత సముద్రం నుంచి బయటకు రాలేనివి

శక్తి ఉడిగినపుడు.....

మనం డైనమోసు టర్బైన్ తో కలిపి ఉండలేకపోవచ్చు,

నీటిలోని ఉక్కు పర్యతాలను కదిలించకపోవచ్చు,

తేలికైన బోలు చెక్క గుట్టల్ని కదిలించినట్లు

ఈ కనుల సృష్టి

మన తెలివితేటల సమిష్టి కృషి

సజీవ లోహం!

★★★★★

6. నీవు నా తాగుబోతు తనానివి

నీవు నా తాగుబోతు తనానివి,
నేను మెలకువలోకి రాదలుచుకోలేదు,
అది నా చాతనయ్యేది కాదులే!
అయినా, నాకది వద్దు....
నాకు తలనెప్పిగా ఉంది,
నా మోకాళ్ల నిండా గాయాల చారికలు
చుట్టూరా బురద
నీ వెలుగు వేపు రావడానికి చాలా కష్టపడుతున్నాను.

★★★★★

7. అయిదు వాక్యాలు

హృదయంలోని అసత్యాలను కప్పిపుచ్చుకోవడానికి
వీధులలో, పుస్తకాలలో, తల్లుల జోలపాటలలో నుంచి
వార్తలు చదివే వ్యక్తి చదివే వార్తల వరకూ
ఎంత ఆనందకరమైనదో, అది, ప్రియతమా,
ఏం జరిగిందీ, ఏదింకా దారిలో ఉన్నదో తెలుసుకోవడం!

★★★★★

8. నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను

ఐ లవ్ యూ!

ఉప్పులో రొట్టెను ముంచి తిన్నట్లు,

మండుతున్న జ్వరంతో అర్ధరాత్రి మెలకువ వచ్చినట్లు,

నోటిలో నీళ్లకుళాయి తిప్పి తాగుతున్నట్లు,

పోస్టులో వచ్చిన పెట్టెలో ఏముందో తెలియకుండా విప్పినట్లు,

రెపరెపలాడుతూ, సంతోషంగా, సంశయంగా

నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను

సముద్రంపై విమానంలో తొలిసారిగా పయనిస్తున్నట్లు

నాలో ఏదో కదులుతున్నట్లు

ఇస్టాంబుల్లో నెమ్మదిగా చీకటి పడుతున్నట్లు

నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను

మనం ఇంకా బతికే ఉన్నామని దేవుడికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నట్లు...

★★★★★

9. నీ గురించి ఆలోచిస్తున్నాను

నిన్ను తలచుకున్నప్పుడు

నా మాతృమూర్తి సుగంధం నన్ను అలుముకుంటుంది.

అమ్మ, అందరికన్నా అత్యంత సుందరమైనది.

నీవు నాలోని పండుగ

నీవు అలా వెళ్తున్నప్పుడు నీ దుస్తులూ, శిరోజాలూ గాలికి ఎగురుతూ
క్షణాల వ్యవధిలో నీ అందమైన వదనం కనిపించి అదృశ్యమవుతూ....

ఏమిటి కారణం?

ఎందుకు నిన్ను గుర్తుకు తెచ్చుకుంటాను హృదయంపై గాయంలా!

సుదూరంగా ఉన్నా నీ గొంతు ఎలా వినగలుగుతున్నాను?

వినబడగానే ఉత్సుకతతో లేవకుండా ఉండలేకపోతున్నానెందుకు?

మోకాళ్లపై నిలబడి నీ చేతుల వంక చూస్తున్నాను

నీ చేతులను స్పృశించాలనేది నా కోరిక

కాని చేయలేను.

నీవు అద్దాల గోడ వెనుక ఉన్నావు

ప్రియతమా! ఈ నాటకంలో నేనొక ఆశ్చర్యచకితుడైన ప్రేక్షకుడిని.

సంధ్యాకాలంలో నా పాత్ర పోషిస్తున్నాను.

★★★★★

10. నీకన్నా ముందు చనిపోవాలనుకుంటున్నాను

నీకన్నా ముందే చనిపోవాలనుకుంటున్నాను,
తర్వాత పోయేవారికి తెలుస్తుందా ముందు పోయినవారి గురించి!
నేనలా అనుకోను.

నన్ను కాల్చివేయి....

ఒక జాడీలో పెట్టి, నీ గదిలోని 'పొయ్యి'లో కాల్చివేయి!
గాజుతో పారదర్శకంగా, స్వచ్ఛంగా ఉన్న జాడీ!
తెల్లగా, నేను కనబడేలా ఉండాలి.

నా త్యాగాన్ని చూడు నీవు

భూమిలో భాగంగా ఉండడాన్ని త్యజించాను,
ఒక పూవుగా నీ దగ్గర ఉండేందుకు తృణీకరించాను
ధూళిగా మారి నీతో ఉండాలనేది నా కోరిక
నీవు చనిపోయాక, నీవూ ఈ గాజు జాడీ వద్దకు వస్తావు
కలిసి ఉందామప్పుడు, బూడిదలో బూడిదగా,
ఎవరో నూతన వధువు లేదా విశ్వాసం లేని మనవడో
మనల్ని అక్కడ నుంచి బయటకు పారవేసేంతవరకూ...
అప్పటి వరకు మనిద్దరం కలిసి ఉందాం!

చెత్తకుప్పలోకి విసిరివేసినా మన ధూళికణాలు పక్కపక్కనే ఉంటాయి
ఆ ధూళి మట్టిలో చేరి ఓ మొక్క మొలకెత్తుతుంది
అది పూచే రెండు పూలు - ఒకటి నీవు, ఒకటి నేను.

నేనింకా చనిపోవాలనుకోవడం లేదు

నేనొక శిశువుకు జన్మనిస్తాను.

జీవం వరదలా పారి, రక్తం మరుగుతున్నది

నేను చాలా కాలం జీవిస్తాను, నీతో కలిసి.

మరణం నన్ను భయపెట్టదు. అంత్యక్రియల దారి తెలుసుకోను.

నేను చనిపోయే సరికి, ఇదంతా మంచిగా మారవచ్చు.

నీకు జైలు నుంచి బయటపడతానన్న ఆశ ఉన్నదా?

ఏదో గొంతు చెబుతున్నది - 'బయటపడవచ్చు'.

★★★★★

11. నా భార్యకు ఉత్తరం

(బుర్రా జైలు 11-11-1933)

నా ఏకైక ప్రియతమా!

నీ ఆఖరి లేఖ చెబుతున్నది...

—“నా గుండె దడదడ లాడినది, ఒక్కక్షణం ఆగిపోయింది”

నీవన్నావు— “వాళ్లు నిన్ను ఉరితీసినా, నేను నిన్ను

కోల్పోయిన మరుక్షణం నేనూ చనిపోతాను”—

నీవు జీవిస్తావు ప్రియతమా! నా జ్ఞాపకం గాలిలో

నల్లని పొగలా అదృశ్యమవుతుంది. ఓ

తామ్రకేశినీ, నా హృదయమా! ఇరవయ్యవ శతాబ్దంలో దుఃఖం

ఓ సంవత్సరం పాటు ఉంటుందేమో!

మరణం - గాలికి వేలాడుతున్న దేహం

నా హృదయం అటువంటి మరణాన్ని ఆశించదు

కాని, ఎవరో పొడుగాటి చేతుల ‘జిప్సీ’ చేతుల్లోని ఉరితాడు

నా మెడ చుట్టూ బిగుసుకున్నప్పుడు కూడా

నజిమ్ నీలికనులలో భయం కనిపించదు.

నా ఆఖరి ఉదయపు సంధ్యాసమయంలో!

నా స్నేహితులను, నిన్నూ నా కనులలో ఉంచుకుని

నేను సమాధిలోకి వెళ్తాను

పూర్తికాని పాట గురించి దిగులు పడుతూ...

నా ప్రియతమా! సతీ! స్వర్ణ హృదయమా!
తేనెకన్నా తీయవైన కనులున్న నా తేనెటీగా!
వాళ్లు నన్ను ఉరితీస్తారని నీకెందుకు వ్రాసాను?
ఇంకా విచారణ తొలిదశలోనే ఉన్నది.
వాళ్లు ముల్లంగిని విరిచినట్లు తల విరిచెయ్యరు.

చూడు, ఇదంతా మరచిపో
నీ దగ్గర డబ్బుంటే
నాకు లోదుస్తులు కొనివ్వు
నడుంనెప్పి ఎక్కువయ్యింది
మరచిపోకు
ఖైదీ భార్య ఎల్లప్పుడూ
మంచి ఆలోచనలలోనే ఉండాలి.

★★★★★

12. గుండె నెప్పి

నా సగం గుండె ఇక్కడుంటే, ఓ వైద్యుడా,
మిగతా సగం ఉన్నది చైనాలో,
వారి సైన్యం పసుపు నది వేపు
ప్రవహిస్తున్నప్పుడు...
ప్రతి ఉదయం 'డాక్టర్'
సూర్యోదయ సమయానికి నా హృదయం
గ్రీసులో తుపాకి దెబ్బకు గురౌతుంది.
ప్రతి రాత్రి, వైద్యుడా,
ఖైదీలు నిద్రపోయి, వైద్యశాల నిర్జనమై ఉన్నప్పుడు
నా హృదయం ఆగిపోతుంది
ఇస్టాంబుల్లో ఓ పాత ఇంటి ముందు.

పదేళ్ల తరువాత
నేను నా వాళ్లకు ఇవ్వగలిగింది
నా చేతిలో ఉన్న ఏపిల్, డాక్టర్,
చదువుకోవడానికి
నా హృదయమనే 'ఏపిల్'!
అదే 'డాక్టర్' కారణం
నా గుండె నెప్పికి
పొగాకు, జైలు నిర్బంధం, రక్తనాళాలు గట్టిపడడం కాదు
జైలు గది కిటికీ ఊచల్లోంచి రాత్రిని చూస్తుంటాను
ఇంత బరువు నా ఛాతీమీద ఉన్నా
నా గుండె కొట్టుకుంటూనే ఉంటుంది సుదూర నక్షత్రాలలా

★★★★★

13. ఆత్మకథ

నేను 1902లో జన్మించాను
పుట్టిన ఊరికి మరల వెళ్లేదు
వెనక్కి తిరిగి చూడడం ఇష్టం ఉండదు
'అలెప్పా'లో పాషా మనవడిగా ఉన్నాను
పంథామ్మిదేళ్ల వయసులో మాస్కా కమ్యూనిస్టు విశ్వవిద్యాలయంలో
నలభై తొమ్మిదేళ్లప్పుడు మాస్కో ట్రెఖా పార్టీ అతిథిగా,
పథ్నాలుగేళ్ల వయసు నుంచి నేను కవినే;
కొందరికి మొక్కల గురించి, కొందరికి చేపల గురించి తెలుసు
నాకు వేరు చేయబడడం తెలుసు
కొందరికి నక్షత్రాల పేర్లు కంఠతావచ్చు
నేను లేకపోవడానిని వల్లిస్తాను
జైళ్లలోనూ, గొప్ప హోటల్స్లోనూ నిద్రపోయాను
నాకు ఆకలి తెలుసు, నిరాహార దీక్షలు తెలుసు
నేను రుచిచూడని ఆహార పదార్థం లేదు
ముప్పది యేళ్ల వయసులో ఉరిదీయాలనుకున్నారు నన్ను
నలభై ఎనిమిదేళ్ల వయసులో శాంతి బహుమతి ఇచ్చారు
ముప్పై ఆరేళ్ల వయసప్పుడు ఆర్నెయిల్లో నాలుగు చదరపు కిలోమీటర్ల
కాంక్రీటును కప్పగలిగాను
యాభై తొమ్మిదేళ్ల వయసులో ప్రాగ్ నుంచి హవానాకు
పద్దెనిమిది గంటలు ప్రయాణం చేసాను
నేనెన్నడూ చూడని లెనిన్ శవపేటిక వద్ద 1924లో నిలబడ్డాను
1961లో నేను సందర్శించింది అతడి పుస్తకాలను
వాళ్లు నన్ను పార్టీ నుంచి విడదీయాలనుకున్నారు
వీలుపడలేదు.

పడిపోతున్న విగ్రహాల కింద నేను నలిగిపోలేదు
 1951లో ఓ యువమిత్రుడితో మృత్యువు కోరల మధ్యకు పయనించాను
 1952లో నాలుగు నెలలపాటు పగిలిన హృదయంతో వెల్లకిలా పడుకున్నాను.

మృత్యువుకై నిరీక్షిస్తూ
 నన్ను ప్రేమించిన స్త్రీలపై అసూయపడ్డాను
 ఛార్లీ చాప్లిన్ పై అసూయ లేదు నాకు
 నా ప్రియురాళ్లను మోసం చేసాను
 నా స్నేహితుల గురించి చెడుగా మాట్లాడలేదు
 తాగుతాను కాని ప్రతిరోజూ కాదు
 నిజాయితీగా సంపాదించాను, హాయిగా ఉన్నాను
 ఒక్కోసారి అబద్ధాలు చెప్పాను
 ఇతరులను నొప్పించకుండా ఉండేందుకు

కొన్నిసార్లు అసత్యమాడాను ఏ కారణం లేకుండానే!
 రైళ్లు, విమానాలు, కార్లలో తిరిగాను
 చాలామందికి దొరకవవి
 'ఒపెరా'లకు వెళ్లాను

కొందరికి 'ఒపెరా' అంటే ఏమిటో కూడా తెలియదు.

1921 నుంచి అందరూ సందర్శించే స్థలాలకు వెళ్లేదు నేను
 మసీదులు, గుడులు, చర్చిలు, సినగోగ్లు, మాంత్రికులు

కాఫీ తాగుతూ చదువుతూ, వ్రాస్తూ
 ముప్పై నలభై భాషల్లోకి అనువదించబడినాయి నా రచనలు,
 నా టర్కీ దేశంలో నా టర్కిష్ పుస్తకాలు నిషేధించారు.

క్యాన్సర్ ఇంకా నాకు రాలేదు
 వచ్చే అవకాశం ఉన్నట్లా లేదు
 నేను ప్రధానమంత్రిని గాని, అటువంటి పదవిని గాని పొందను
 అటువంటి జీవితం నాకు వద్దు

నేన యుద్ధానికి వెళ్లలేదు
రాత్రి అడుగున బాంబుషెల్టర్ కలుగులలో దాక్కోలేదు
విమానాలు దూసుకువస్తుంటే రహదారులపై పోలేదు
అరవై ఏళ్ల వయసులో ప్రేమలో పడ్డాను
సహచరులతో
ఈ రోజైనా బెర్లిన్లో దుఃఖంతో బెకబెకలాడున్నా
నేను మనిషిగా జీవించానని చెప్పుకోలేను
ఎవరికి తెలుసు
నేనింకెంత కాలం బ్రతుకుతానో
నాకింకేం జరగనుందో?

(11 సెప్టెంబర్ 1961లో బెర్లిన్లో వ్రాయబడింది).

★★★★★

14. డాన్ క్విక్స్

శాశ్వత యవ్వన ప్రభువు
యాభై ఏళ్ల వయసులో తన హృదయంలో చూసుకున్నాడు మనసును.
జులై ఉదయాన బయటకు వెళ్లాడు ఆక్రమణకై
ధర్మం, అందం, న్యాయం కోసం

అతడికి ఎదురుగా మొండి, తిక్క మహాకాయలు
అతడు తన రొసినాంతి మీద
దేనికోసమో విరహం చెందడం గురించి నాకు తెలుసు
నీ హృదయం కేవలం ఒక పౌండు, పదహారు ఔన్నుల బరువున్నప్పుడు
అర్థం లేదు, యువరాజా, ఈ గాలి మరలపై యుద్ధం!

ఒప్పుకోవాలి సత్యాన్ని, డల్ఫినియా ఓ ప్రియురాలు
ఈ ప్రపంచంలోనే అత్యంత అందమైనది
నీవు గొంతెత్తి చెబుతావు
విఫణి వర్తకుల ముఖాలపై ఆ మాట.
కాని, వాళ్లు నిన్ను గుర్రం మీదనుంచి లాగి పడవేస్తారు
చావ చితకగొడతారు
నీవు, శాపోహతుడవైన మన ప్రభువువు, వెన్ను చూపవు
ఇనుప తెరల వెనుక వెలుగుతూనే ఉంటావు
డల్ఫినియా మరింత అందంగా కానవస్తుంది.

★★★★★

15. గియొకొండా 'షి-యా-వు'

(Gioconda - Xiao)

(నా స్నేహితుడు సి-యా-యు (షియావు) కోసం
షాంఘైలో శిరచ్ఛేదం చేయబడిన వీరుడు)

ఒక హక్కు ప్రతిపాదన

విశ్వవిఖ్యాత లియొనార్డో డవిన్ని

ప్రపంచ ప్రసిద్ధ

'లా గియొకొండా'

అదృశ్యమయ్యింది అంతరిక్షంలోకి

ఆ ఖాళీ ప్రదేశంలో ఉంచారు

నకిలీ చిత్రాన్ని.

ఇప్పుడు ఈ కవితను వ్రాస్తున్న కవికి

'లా గియొకొండా' గురించి ఇంకాస్త తెలుసు.

ఆమె ఒక అందగాడితో ప్రేమలో పడింది

తేనెమాటల, ఆల్బండ్ కళ్ల చైనీయుడు సి-యా-యు

అతడితో లేచిపోయిందామె,

ఓ చైనా పట్టణంలో తగలబెట్టబడింది.

నేను నజిమ్ హిక్మత్ను

ఈ విషయంపై సాధికారత ఉన్నవాడిని

రోజుకు అయిదుసార్లు స్నేహితులు, శత్రువుల

విషయాల్లో ముక్కు తల దూర్చేవాడిని

ఇది నేను ఋజువు చేస్తాను

ఋజువు చేయలేకపోతే

నేను నాశనమై, కవిత్వలోకంలో నుండే

బహిష్కరించబడుదును గాక!

1928 - గియొకొండా డైరీలో ప్రథమ భాగం

15 మార్చి 1924 - పారిస్, లువ్రె మ్యూజియం.

చివరకు నాకు ఈ మ్యూజియం అంటే పుట్టింది విసుగు
చాలా త్వరగా విసుగు పుడుతుందిక్కడ
ఈ విసుగుతో విసిగిపోయాను నేను
నాలోని విధ్వంసంతో
నేనీ పాఠాన్ని రూపొందించాను.

మ్యూజియంను సందర్శించడం మంచిదే
కాని, మ్యూజియంలో వస్తువుగా ప్రదర్శించబడడం ఘోరం
ఇక్కడ గతాన్ని బంధిస్తారు
అదొక పెద్ద శిక్ష
విసుగుతో నా ముఖాన ఉన్న పెయింట్‌లో పగుళ్లు
విరామం లేకుండా ప్రదర్శించాలి నేను చిరునవ్వు
ఎందుకంటే
నేను ఫ్లారెన్సు నుంచి వచ్చిన 'గియొకొండా'ను
నా చిరునవ్వు ఫ్లారెన్సు కన్నా ప్రఖ్యాతి చెందినది
అందుకే నాకు విసుగుపుడుతున్నదిక్కడ
తొందరగా రుగ్మత పాలవుతావు
ఎప్పుడు గతంతో సంభాషిస్తుంటే!

అందుకే నేను దినచర్య వ్రాయ సంకల్పించుకున్నాను
ఇవ్వాటి గురించి వ్రాస్తుంటే
నిన్నటి విషయాలు మరచిపోవచ్చునేమో!
ఏదేమైనా లూవ్రె మ్యూజియం ఓ వింత ప్రదేశం
ఇక్కడ నీకు కనిపించవచ్చు
అలెగ్జాండర్ లాంగెన్స్ వాచ్ క్రోనోమీటర్‌తో సహా

కాని, ఒక్క తెల్లకాగితం కాని
ప్లాస్టరంత పెన్సిల్ కాని దొరకదు
నీ బండపడ, లూవై, నీవు నీ పారిస్!
నేనీ వాక్యాలను రాస్తాను
కాన్వాస్ కు వెనక పక్క.

నేను చేతిలోకి కలం తీసుకోగానే
ఓ హ్రస్వదృష్టి అమెరికన్
తన ఎర్రముక్కును నా చొక్కాలో నిలిపాడు
అతడి చుట్టూ ద్రాక్షసారా కంపు కొడుతోంది-
నేను జ్ఞాపకాలను లిఖిస్తున్నాను

నేను నా వీపుమీద వ్రాస్తున్నాను
ప్రపంచ ప్రఖ్యాత చిరునవ్వు వలన కలిగే దుఃఖాన్ని

18 మార్చి రాత్రి సమయం

లూవై గాఢ నిద్రలో ఉంది
చీకటిలో, చేతుల్లేని వీనస్
యుద్ధంలో గాయపడిన సైనికుడిలా కానవస్తున్నది
వీరుడైన ప్రభువు స్వర్ణ కిరీటం
రాత్రి కాపలావాడి లాంతరు వెలుగు
చిత్రంపై పడినపుడు, చీకటిలో మెరుస్తున్నది

ఇక్కడ, ఈ లూవై మ్యూజియంలో
నా రోజులన్నీ ఒకే విధంగా ఉంటాయి
ఆరువేపులా చెక్క ఘనం
నా తలనిండా గాఢ వాసనలు
మందుల పెట్టెలోలా

20 మార్చి

ఫ్లెమిష్ చిత్రకారులను మెచ్చుకుంటాను నేను,
పాలు, సాసేజ్లమ్ముకునే వ్యాపారస్తుల భార్యలకు
నగ్గుదేవతామూర్తుల కాంతుల్నివ్వడం
అంత సులభం కాదు కదా!

అయితే

నీవు పట్టు లోదుస్తులు వేసుకున్నా
ఆవు+సిల్గు లోదుస్తులు = ఆవు.

గత రాత్రి

ఓ కిటికీ తలుపు మూయబడలేదు.
నగ్గు ఫ్లెమిష్ దేవతకు జలుబు చేసింది.
రోజల్లా... ఈ రోజూ
వారి ఎర్రగులాబీ రంగు వెనుక భాగాల్ని
సందర్శకులకు చూపుతూ తుమ్ముతూ దగ్గుతూనే ఉన్నారు
నాకూ జలుబు చేసింది, కాని
జలుబుతో చిరునవ్వు ప్రదర్శించడం కష్టం
అందుకని సందర్శకులకు
నా జలుబు కనబడకుండా జాగ్రత్త పడ్డాను.

ఏప్రిల్-1

ఈరోజు చూసానొక చైనీయుడిని
శిరోజాలను నెత్తిపై ముడివేసుకునే చైనీయుడిలా లేడతడు
ఎంతసేపు అతడు నావంక అలా చూస్తూనే ఉండిపోయాడు.
ఏనుగు దంతాల్ని పట్టులా చెక్కగలిగిన
చైనీయుల్ని తక్కువగా అంచనా వేయరాదని నాకు తెలుసు.

ఏప్రిల్-11

ప్రతిరోజూ వస్తున్న అతడి పేరు సి-యా-వు.

ఏప్రిల్-16

ఈరోజు మాట్లాడుకున్నాం

కనుల భాషలో

పగలు నేస్తాడు, రాత్రుళ్లు చదువుతాడు

చాలా రోజులైంది రాత్రి వచ్చి

ఇలా నల్లచొక్కాల ఫాసిస్టుల్లా!

సియన్నె నల్లటి నీళ్లలోకి దూకిన నిరుద్యోగి కేకలా

ఓ నీవు! గుప్పెడంత తలపైకి కొండంత గాలి వీచినట్లు

బహుశా ఈ క్షణంలో తీరిక లేకుండా ఉండి ఉంటారు

నక్షత్రాల గురించి నీవడిగిన ప్రశ్నల సమాధానాల కొరకు

చర్మపు అట్ట ఉన్న పుస్తకాల దొంతరల గోపురాల్ని కడుతూ,

చదువు

సి-యా-వు

చదువు!

నీ కళ్లు అవి కాంక్షించిన వాక్యాలపై పడినప్పుడు

నీ కనులు అలిసిపోయినపుడు

నీ శిరస్సు విశ్రాంతిని కోరుతుంది

నలుపు-పసుపు జపాన్ చేమంతి పూవులా

పుస్తకాలపై

నిద్రపో

సి-యా-వు

నిద్రపో

ఏప్రిల్ - 18

నేను మరచిపోతున్నాను
రెనైజాన్స్-పునరుజ్జీవన కాలపు ప్రసిద్ధులను
నాకు చూడాలనుంది
నల్లపిట్ట - పూలను

జలవర్ణాలు
వాలుకన్నుల చైనా చిత్రకారులను
బిందువులు
సన్నటి పొడుగాటి వెదరు బ్రష్లు
పారిస్ వైర్లెస్ వార్తలు
హలో... హలో... హలో...
పారిస్... పారిస్... పారిస్...
గాలిలో ధ్వనులు
భీకరమైన బూడిదరంగు జాగిలాల్లా
ఈఫిల్ టవర్లోని వైర్లెస్ అరుపుల్లా
హలో... హలో... హలో...
పారిస్... పారిస్... పారిస్...

నేనూ తూర్పుదేశం వాడినే... ఆ పిలుపు నాకోసం...
నా చెవులు వింటాయి శ్రవణయంత్రాల్లా
నేను వినాలి ఈఫిల్ నుంచి
చైనా నుంచి వార్తలు... చైనా నుంచి వార్తలు... చైనా నుంచి వార్తలు...
కాఫ్ పర్వతాల నుంచి దిగివచ్చిన డ్రాగన్
తన రెక్కలు విప్పార్చింది
చైనా దేశపు బంగారు నింగిలో
అయితే

ఈ వ్యవహారంలో బ్రిటిష్ ప్రభువు గడ్డమే కాదు
ఈకలు పీకిన కోడి మెడ కూడా తెగుతుంది
అంతేకాక, కన్ఫ్యూషియస్ పొడుగాటి పలుచటి గడ్డం కూడా!

ఏప్రిల్ - 21

ఇవ్వాళ నా చైనీయుడు
నా కళ్లలోకి
సూటిగా చూసాడు
చూసి అడిగాడు:

‘మా పరిపాలాల్ని
వాళ్ల గొంగళిపురుగు తైర్లున్న టాంకులతో తొక్కిస్తూ
నరకలోకపు చక్రవర్తుల్లా
మా నగరాల్లో తూలుతూ పోయేవాళ్లు
వాళ్లు నీ జాతికి చెందినవారే కదా!
నిన్ను సృష్టించింది వాళ్ల జాతీయుడే కాదా?
నేను తలపైకెత్తి అరిచాను - ‘కాదు’

ఏప్రిల్ - 27

ఈ రాత్రి అమెరికన్ బాకా ధ్వని
12 అశ్వీక శక్తి ఉన్న బూర
నేను కలలోంచి ఉలిక్కిపడి లేచాను
ఒక్కక్షణం కనిపించింది, మరుక్షణం అదృశ్యమైంది
నేను చూసింది నిశ్చల నీలి సరస్సు
సరస్సులో నా జీవితపు వాలు కిరణం
అతడి వేళ్లను, ఓ మెరిసే చేప మెడ చుట్టూ ఉంచింది
నేనతడిని కలవాలనుకున్నాను
నా పడవ ఓ చైనా టీకప్పు
నా తెరచాప జనీయుల వెదురు గొడుగుపై ఉన్న
ఎంబ్రాయిడరీ చేయబడిన పట్టు వస్త్రం

పారిస్ నుంచి వైర్లెస్ వార్తలు

హలో... హలో... హలో...
పారిస్... పారిస్... పారిస్...
రేడియో స్టేషను ఆగిపోయింది
మరొక్కసారి
నీలిచొక్కా పారిస్ జనులు
పారిస్ నగరమంతా నిండిన ఎర్రగొంతులు
ఎరుపు రంగులు

మ - 2

ఇవ్వాళ చైనీయుడు రాలేదు

మ - 5

అతడు రాలేదు

మ - 8

రోజులు గడుస్తున్నాయి
స్టేషను వేచి ఉండే గదిలో కూర్చుని,
కళ్లు రైలు పట్టాలకు అతుక్కుని...

మే - 10

గ్రీకు శిల్పులు
సెల్సుక్ చైనా చిత్రకారులు
పర్షియా తివాచీ నేతగాళ్లు
ఎడారులలో ఒంటెలకు స్తోత్రాలు పఠించేవారు
వాయువీచికలా శరీరాన్ని వంపులుగా తిప్పి నర్తించేవారు,
ఒక క్యారట్ వజ్రానికి ముప్పై ఆరు ముఖాలనిచ్చేవారు,
నీవు,
నీ అయిదు వేళ్లలో అయిదు కళలున్నవాడివి
ఓ మైఖేలాంజిలో!

ప్రకటించు మిత్రులకు, శత్రువులకు...
అతడు పారిస్ లో గోలగోల చేసాడు
మందారిన్ రాయబారి కిటికీ బద్దలుగొట్టాడు
ఫ్రాన్సు నుంచి బహిష్కరించబడ్డాడు గియొకొండా ప్రేమికుడు

నా చైనా ప్రేమికుడు చైనాకు వెళ్లిపోయాడు
ఇప్పుడు నేను తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నాను-
ఎవరీ రోమియో, జూలియట్లు?
అతడు పాంటు వేసుకున్న రోమియో,
నేను స్కర్టు తొడుక్కన్న జూలియట్ కాదా
నేను ఏడ్వగలిగితే బాగుండును...
ఎలిగెత్తి ఏడ్వగలిగితే ఎంతో బాగుండును...

మే - 12

ఈరోజు
నన్ను నేను ఓ క్షణం చూసుకున్నపుడు
ఎవరో ఒక తల్లి కన్నబిడ్డ అనే అద్దంలో
ఆమె రక్తసిక్త నోటిపైని రంగును సరిదిద్దుతూ
నా తలపైన కీర్తి కిరీటం ముక్కలు కాగా,
ఏడవాలనే కోరిక నా పేగుల్ని మెలితిప్పగా
నేను చిరునవ్వు నవ్వుతాను
దట్టించిన పంది తలలా,
నా అనాకారి వదనంలో చిరునవ్వు
లియొనార్డో డవిన్ని!
నీ ఎముకలు ఎవరో క్యూబిస్టు చిత్రకారుడి కుంచె అగును గాక!
రంగులు కారే నీ చేతులు నా గొంతు సులుముతున్నాయి
నా గొంతుకు అతుక్కున్నది
బంగారు రేకు కప్పిన దంతంలా - నీ చిరునవ్వు....

రెండవ భాగం పలాయనం

(రచయిత నోట్‌బుక్ నుంచి)

మిత్రులారా! గియొకొండా పరిస్థితి బాగోలేదు
నా మాట నమ్మండి
సుదూరం నుంచి పిలుపు వస్తుందన్న ఆశ లేకపోతే
ఆమె కాపలాభటుడి నుంచి పిస్తోలు దొంగిలించి
తన శాపగ్రస్త పెదాలకు మృత్యువర్ణాన్నిచ్చేందుకు
తన కాన్వాస్ రొమ్ములోకి బుల్లెట్లను దింపుతుంది

గియొకొండా డైరీ నుంచి.....

ఆ లియొనార్డ్ డవిన్ని కుంచె
చైనా సూర్యుడి మెరుపు కింద నన్ను సృజించింది.
నా వెనుక చిత్రించిన పర్వతాలు,
చైనా చక్కెర రొట్టె శకలాలు.
నా దీర్ఘ వదనపు లేతగులాబి రంగు,
నా ఆల్బండ్ కనులు వెలిసిపోవచ్చు
నా హృదయంలోని భావనను
నా చిరునవ్వు వ్యక్తపరిస్తే ఎంత బాగుండును?
సుదూరంగా ఉన్న అతడి చేతులలో
చైనా అంతా తిరిగి వచ్చే దానిని నేను.

రచయిత నోట్‌బుక్ నుంచి -

నేను, గియొకొండా హృదయం విప్పి మాట్లాడుకున్నాం
ఒకటి తరువాత ఒకటి గంటలు గడచిపోయాయి
మంత్రబద్ధమైనట్లున్న చక్కని పుస్తకంలో పేజీలలా
మేం తీసుకున్న నిర్ణయం గియొకొండా జీవితాన్ని,
కత్తితో కోసినట్లు రెండుగా విభజించడం.....
రేపు రాత్రి నీవు చూస్తావు ఆ కార్యాన్ని.....

రచయిత నోట్‌బుక్ నుంచి-

నాట్రెడామ్ గడియారం

గంటలు కొట్టింది

అర్ధరాత్రి

అర్ధరాత్రి

ఎవరికి తెలుసు ఈ క్షణాన

ఏ తాగుబోతు తన భార్యను హత్య చేస్తున్నాడో?

ఏ దెయ్యం కోట ఆవరణలలో సంచరిస్తుందో?

ఎవరికి తెలుసు ఈ క్షణాన

ఏ దొంగ ఎవరూ ఎక్కలేని గోడనెక్కుతున్నాడో?

అర్ధరాత్రి... అర్ధరాత్రి...

ఎవరికి తెలుసు ఈ క్షణాన

నాకు తెలుసు, ప్రతి నవలలోనూ ఇది చీకటి ఘడియ అని

అర్ధరాత్రి

ప్రతి పాఠకుడి గుండెలో భయాన్ని చొప్పిస్తుంది.

కాని, నేనేం చెయ్యగలను?

నా ఏకవ్యక్తి విమానం

లూవ్రె పైకప్పు పైన ఆగింది.

నాట్రెడామ్ గడియారం

అర్ధరాత్రి గంటలు కొట్టింది

అయితే, విచిత్రమేమిటంటే, భయపడలేదు నేను,

విమానాన్ని ఆపి కిందకు దిగాను

యాభై నిలువుల తాడును నా నడుముకు కట్టుకుని

గియొకొండ కిటికీ వద్దకు వదిలాను

స్వర్గానికి నరకానికి మధ్య నిట్టనిలువుగా వంతెనలా-

మూడుసార్లు సన్నగా ఈల వేసాను
 గియొకొండా కిటికీ తలుపు తెరిచింది
 పేదరైతు కుమార్తె
 మేరీ కన్యకలా
 తన మెరిసే ఫలకాన్ని వదిలి
 తాడు దొరకబుచ్చుకుని పైకి వచ్చింది

సి-యా-వు, నా స్నేహితుడా!
 నీవిటువంటి సివంగి హృదయం గల స్త్రీ
 ప్రేమలో పడినావు, ధన్యుడివి నీవు.

గియొకొండా డైరీ నుంచి

ఈ విమానమనేది
 రెక్కలున్న లోహ అశ్వం
 మాకు దిగువన పారిస్, ఈఫిల్ టవర్
 పొడుగు ముక్కు చిన్నిచిన్ని మచ్చల చంద్రవదన
 మేం పైకి, పైపైకి ఎగుర్తున్నాం
 అగ్నిభాణంలా చీకటిని చీల్చుకుంటూ
 పైన వెలుగు ప్రపంచాలు దగ్గరకు వస్తున్నట్లు
 ముసురుకుంటున్నట్లు-
 పూలు నిండిన మైదానంలా నింగి-
 మేం పైకి ఎగుర్తున్నాం
 పైపైకి.....

.....

.....

నేను చాలాసేపు నిద్రపోయానేమో
 కళ్లు తెరిచే సరికి
 ఉదయపు కీర్తికాంతులు
 ప్రశాంత సముద్రంలా ఆకాశం

మా విమానమొక గాలి ఓడ.
 వెన్నపై నడిచినట్లు మృదువైన నడక
 మా వెనక పొగ, పొగమంచు తెర
 మా కనులు చూస్తున్నాయి నీలి ఖాళీలలో
 మెరుస్తున్న గ్రహాలను
 మాకు దిగువన కానవస్తున్నది
 భూమి ఓ జప్పా నారింజలా
 సూర్యకాంతిలో బంగారు రంగులో మెరుస్తూ
 ఏ మంత్రశక్తితో నేను వందల మినారెట్ల
 ఎత్తుకెగిసానో, అయినా నేలపైకి చూసినపుడు
 నా నోటిలో నీరూరుతుందింకా...

రచయిత నోట్‌బుక్ నుంచి...

ఇప్పుడు నా విమానం ఈడుతున్నది
 వేడి గాలుల్లో పోతూ, ఆఫ్రికా మీదుగా
 పైనుంచీ చూసినపుడు
 ఆఫ్రికా కానవస్తున్నది ఓ పెద్ద వయొలిన్‌లా
 నేను చెప్పగలను
 వాళ్లు ఆ అగ్రహ చీకటి ఆఫ్రికా ఖండంలో
 చైకోవ్‌స్కీని 'సెల్లా'పై ఆలాపిస్తున్నారని...
 తన పొడుగాటి చేతుల్ని ఊపుతూ
 రుఃఖిస్తున్నది ఓ గొరిల్లా-

రచయిత నోట్‌బుక్ నుంచి...

మేం హిందూ మహాసముద్రాన్ని దాటుతున్నాము
 గాలిలో ఏదో చిక్కటి తియ్యటి పానీయపు సువాసన!
 మా కళ్లు పరికించాయి పసుపు పచ్చటి సింగపూర్ కాంతిరేఖను
 కుడివేపు ఆస్ట్రేలియా, ఎడమవేపు మడగాస్కర్
 టాంకులో ఇంధనం ఉన్నదన్న నమ్మకంతో
 చైనా సముద్రం వేపు పయనించాము మేము.

చైనా సముద్రంలోని బ్రిటిష్ నౌకలో
ప్రయాణిస్తున్న జాన్ అనే నావికుడి డైరీ

ఒక రాత్రి,
ఎక్కడ నుంచో అకస్మాత్తుగా తుఫాను ఊడిపడింది
బాబోయ్! ఎంత తీవ్రమైనదో ఆ తుఫాను!
పసుపుపచ్చ డెవిల్ మీద కూర్చుని దైవమాత
సుడులు సుడులుగా, గాలిని చుట్టుకుంటూ
అదృష్టం కొద్దీ, నేను విమానం పైన రక్షణనుంచాను
దిగువన అంత పెద్ద నౌక, ఇంత అనిపించింది.
గాలి హోరు ఎక్కువైంది
ఒక ఊపు తరువాత ఇంకోటి
విస్ఫోటించినట్లే
ఒక అల తరువాత మరొకటి
తెరచాపస్తంభం ఎక్కుపెట్టిన విల్లులా ఊగింది
(నీకేం పని పైన, అక్కడ?
క్రీస్ట్! మాన్! కొంగ అనుకుంటున్నావా?)

.....

ఓహ్! ఇప్పుడు మేం ఆకాశంలోకి దూసుకుపోయాం!
నా శిరస్సు మబ్బులను చీల్చుతున్నది.
ఓహ్! ఇప్పుడు మేం సముద్రపు లోతుల్లోకి పడిపోయాం!
నా వేళ్లు సముద్రపు అడుగును స్పృశిస్తున్నాయి.
కాసేపు ఎడమవేపు, కాసేపు కుడివేపు
కాసేపు వెనకకు, కాసేపు ముందుకు తూగుతున్నాం
ఓహ్! ఇప్పుడు అడుగుకు, అలల్లోకి,
నా తలపైన అలలు
బెంగాల్ పులుల్లా
భయం

నన్ను నడిపిస్తున్నది
కాఫీ రంగు జావనీస్ వేశ్యలా....
ఇది చలోక్తి కాదు. ఇది చైనా జలధి.

(జాన్ భయపడడం సహేతుకమే! చైనా సముద్రం అటువంటిది)

సరే! దానిని క్లుప్తపరుద్దాం

‘ప్లాప్’

ఏమిటది?

ఓ దీర్ఘ చతురస్రాకార కాన్వాస్ ముక్క
గాలిలోంచి పడింది తెరచాప స్థంభపు గూటిపై
ఎవరో స్త్రీమూర్తి రూపం!

ఆకాశం నుంచి ఊడిపడ్డది.

ఆమెకు నావికుల మాట, పద్ధతి తెలియదు కదా
నేను క్రిందకు దిగి ఆమె చేతిని ముద్దాడాను
ఒక కవితా ఎలుగెత్తి అరచాను...

“ఓ నింగి నుంచి పడిన కాన్వాస్ కన్యా!
ఏ దేవతతో నిన్ను సరిపోల్చాను?
ఎందుకిక్కడకు దిగివచ్చావు నీవు?
ఏమిటి కారణం? ఏమిటి తాత్పర్యం?”

ఆమె జవాబిచ్చింది-

“నేను 550-అశ్విక శక్తిగల
విమానం నుంచి పడిపోయాను
నాపేరు గియొకొండా
మా ఊరు ఫ్లారెన్సు
ఎంత త్వరగా వీలైతే అంత త్వరగా
నేను చేరుకోవాలి షాంఘై”.

గియొకొండా డైరీ నుంచి-

తుఫాను శాంతించింది
సముద్రం ప్రశాంతంగా ఉన్నది
షాంఘై వేపు వెళ్తున్నది ఓడ
నావికులు వాళ్ల తాళ్ల ఊయలల్లో నిద్రపోతూ
కలలు కంటున్నారు.

వాళ్ల మందపాటి పెదాలపై
హిందూ సముద్రపు పాట-

“ఇండో చైనా సూర్యుడి ఎండ
మలక్కావైన్లా వేడెక్కిస్తుంది రక్తాన్ని,
ఇండోచైనా రాత్రులు
నావికులను తారల మెరుపుల వేపు ఆకర్షిస్తాయి
ఇండో చైనా రాత్రులు...
వాలుకనుల పసుపు పచ్చని బొర్నియో కొబిన్ యువకులు
సింగపూర్ బార్లలో కత్తిపోటుకు గురవుతారు
ఇనుప కమ్మీల బారెల్స్ను రక్తవర్ణంతో చిత్రిస్తారు
ఇండో చైనా రాత్రులలో....
ఇండో చైనా రాత్రులలో....

ఒక ఓడ చేరుకున్నది కాంటన్
యాభై అయిదువేల టన్నుల ఓడ
ఆ ఇండో చైనా రాత్రులలో...
ఆకాశంలో ఈదుతున్న చంద్రుడు
నీలికళ్ల నావికుడి శవంలా....
సముద్రంలోకి విసిరేయబడి
తన మోచేతులపై వంగి
బోంబే చూస్తున్నది,
బోంబే చంద్రుడు, అరేబియన్ సముద్రం

ఇండో చైనా సూర్యుడి ఎండ
 మలక్యావైన్లా వేడెక్కిస్తుంది రక్తాన్ని
 అవి నావికులను తారల మెరుపుల వేపు ఆకర్షిస్తాయి
 ఇండో చైనా రాత్రులు....
 ఇండో చైనా రాత్రులు....

మూడవ భాగం గియొకొండా అంతం

షాంఘై పట్టణం

షాంఘై పెద్ద నగరం
 షాంఘై గొప్ప ఓడరేవు
 అక్కడి ఓడలు
 కొమ్ములున్న మందారీన్ భవనాలకన్నా ఎత్తైనవి
 ఎటువంటి వింత ప్రదేశం,
 ఈ షాంఘై!

నీలి నదిలో పడవలు
 పయనిస్తున్నాయి గడ్డి తెరచాపల్తో
 నగ్నంగా ఉన్న కూలీలు
 బియ్యాన్ని చెరుగుతున్నారు
 ఎటువంటి వింత ప్రదేశం, ఈ షాంఘై!

షాంఘై పెద్ద ఓడరేవు
 తెల్లవాళ్ల ఓడలు పెద్దవి
 పసుపుపచ్చ వాళ్ల పడవలు చిన్నవి
 ఎర్రటి తల ఉన్న శిశువుతో షాంఘై గర్భవతి
 ఎటువంటి వింత ప్రదేశమీ షాంఘై!

రచయిత నోట్‌బుక్ నుంచి

నిన్న రాత్రి
ఓడ అడుగుబెట్టింది రేవులోకి
గియొకొండా పాదాలు నేలను స్పృశించాయి
షాంఘై గంజి, ఆమె గరిటె
ఆమె వెదికింది అన్నిచోట్లా సి-యా-వు కోసం.

రచయిత నోట్‌బుక్ నుంచి

చైనీయుల పని! జపనీయుల పని!
ఇద్దరు మాత్రమే ఈ పని చేయగలరు
ఒక పురుషుడు, ఒక స్త్రీ

చైనీయుల కౌశల్యం! జపనీయుల కౌశల్యం!
ఆ కళారూపాన్ని దర్శించు
లి-లి-పు నూతన ఆవిష్కరణ.
గొంతెత్తి అరుస్తున్నాడు
చైనా ఇంద్రజాలికుడు 'లీ'
అతడి పసుపుపచ్చ ఎండిన సాలీడు వేళ్లు
పొడుగాటి కత్తులను ఎగరేస్తున్నాయి గాలిలోకి,
ఒకటి
ఇంకొకటి
ఒకటి
ఇంకొకటి
అయిదు
ఇంకొకటి
గాలిలో మెరుపు వలయాల్లా
కత్తులు ఎగుర్తున్నాయి స్థిర ప్రవాహంలా
గియొకొండా చూసింది

చూస్తేనే ఉన్నది
 అలా, చూస్తూనే ఉన్నది
 అయితే, ఓ పెద్ద చైనీస్ లాంతర్‌లా
 గుంపు ఊగిపోతూ, గందరగోళపడినారు
 'వెనక్కి తగ్గండి, దారి వదలండి!
 ఛాంగ్ కైషెక్ తలారి
 కొత్త తల వెదుక్కుంటూ వస్తున్నాడు
 వెనక్కి తగ్గండి, దారి వదలండి!"

ముందుగా ఒకరు, తరువాత మరొకరిని
 చైనీయులిద్దరిని మూలమలుపులో కాల్చివేసారు
 ముందువాడు గియొకొండా వేపు పరిగెత్తుకువచ్చాడు
 అతడే, అతడు, అవును
 ఆమె వెదుకుతున్న సి-యా-వు
 ఆమె పావురం
 సి-యా-వు
 వాళ్ల చుట్టూరా మెతక బోలు స్టేడియం ధ్వని
 క్రూర ఇంగ్లీషు పదాల్లో చెప్పాలంటే
 రక్తపు ఎరుపు - Blood red stains మరకలు
 ఆసియా పసుపు నేలపై
 కిరీటం అరచింది-

అతడు అందుకుంటున్నాడు
 అతడు చేరుకుంటున్నాడు
 అతడిని పట్టుకోండి
 పట్టుకోండి!

సరిగ్గా, గియొకొండా చేతులకు
 మూడు అడుగుల దూరంలో
 ఛాంగ్ కైషెక్ తలారికి అతడు దొరికాడు

తలారి కత్తి మెరిసింది, 'ధడ్'-
 మాంసం, ఎముక తెగిన శబ్దం
 రక్తంతో తడిచిన పసుపు సూర్యుడిలా
 సి-యా-వు శిరస్సు
 దొర్లుకుంటూ వెళ్లి ఆమె పాదాల దగ్గర పడింది
 ఆ మృత్యు దినాన
 ఫ్లారెస్సు గియొకొండా షాంఘైలో అదృశ్యమైంది
 ఆమె చిరునవ్వు ఫ్లారెస్సు కన్నా ప్రఖ్యాతి గాంచింది.

రచయిత నోట్‌బుక్ నుంచి...

చైనీస్ వెదురు ఫ్రేమ్
 ఫ్రేమ్‌లో ఓ పెయింటింగ్
 పెయింటింగ్ కింద పేరు
 'లా గియొకొండా'
 ఫ్రేమ్‌లో పెయింటింగ్
 ఆ పెయింటింగ్‌లో కనులు జ్వలిస్తున్నాయి
 జ్వలిస్తున్న పెయింటింగ్ ఆ ఫ్రేములో
 ఆ ఫ్రేములోని పెయింటింగ్ జీవంతో తొణికిసలాడుతున్నది
 చటుక్కున
 ఆ చిత్రం ఫ్రేమ్ లోంచి దూకింది బయటకు
 కిటికీలోంచి దూకినట్లు
 ఆమె పాదాలు నేలను తాకినాయి
 నేను ఆమెను పేరుతో పిలవగానే
 ఆమె నా ముందు నిలబడింది
 మహా ఘర్షణ నుంచి బయటపడిన గొప్ప స్త్రీమూర్తి.

 ఆమె ముందుకు నడిచింది.
 నేను వెనకనే అనుసరించాను
 మాధ్యేస్తున్న ఎర్ర సూర్యుడి టిబెట్ ఎండ

చైనా సముద్రంలోకి
 మేం వెళ్లాం, వచ్చాం
 మేం వెళ్లాం, వచ్చాం
 నేను చూసాను
 గియొకొండాను
 చీకటి మాటున బయటకు రావడం
 శత్రువుల చేతుల్లోని పట్టణ ద్వారాల గుండా.
 నేను చూసాను
 బాయెనెట్ల ఘర్షణలు
 బ్రిటిష్ అధికారి గొంతు నులమడం
 నేను చూసానామెను
 నీలి ప్రవాహంలో తారలతో ఈదుతూ
 మట్టికొట్టుకున్న ఆమె చొక్కాకున్న పేనుల్ని కడిగేస్తూ
 ఆయాసపడుతూ, రొప్పుతూ
 కొయ్యముక్కలు కాలే ఇంజను దాని వెనుక రాగా
 నలభై ఎర్రకార్లలో నలభైమంది
 ఒకదాని తరువాత ఒకటి
 ఆఖరి కారులో ఆమె
 నిలబడి చూస్తున్నది
 గొర్రెపిల్ల చర్మపు టోపీ ఆమె తలపై
 పాదాలకు బూట్లు
 వీపుకు లెదర్ జాకెట్....

రచయిత నోట్‌బుక్ నుంచి....

ఓ ఓర్పుగల పాఠకుడా!
 ఇప్పుడు మనమున్నాం
 షాంఘైలోని ఫ్రెంచి మిలిటరీ కోర్టులో...
 న్యాయపు బెంచీలో

నలుగురు జనరల్స్, పథాలుగుమంది కల్నల్స్...
ఆయుధాలతో ఉన్న నల్లని కాంగో రెజిమెంట్
నిందితులు - గియొకొండా
డిఫెన్సు న్యాయవాది - ఫ్రెంచి పెయింటర్,
ఆగ్రహంగా, కోపంగా ఉన్నవాడు
అంతా సిద్ధంగా ఉన్నది.
మనం మొదలెట్టాం.

డిఫెన్సు న్యాయవాది -

జెంటిల్మన్ -

ఈ మాస్టర్ పీస్

తమ ముందు నిందితురాలిగా నిలబెట్టబడి ఉన్నది

ఓ గొప్ప కళాకారుడి ప్రఖ్యాత కుమార్తె.

జెంటిల్మన్ -

ఈ మాస్టర్ పీస్...

జెంటిల్మన్...

నా మనసు మండుతున్నది

జెంటిల్మన్...

పునరుజ్జీవనం... రిన్వెజ్మెంట్...

జెంటిల్మన్

ఈ మాస్టర్ పీస్... ఈ కళాఖండం...

జెంటిల్మన్

రెండింతలు కళాఖండం...

జెంటిల్మన్, యూనిఫారంలో ఉన్న జెంటిల్మన్!

‘కట్’

‘ఎనఫ్’ ఇక చాలు!

జామ్ అయిన మెషిన్ గన్ లా ఏమిటా నసుగుడు?

బెయిలిఫ్!
తీర్పును చదువు!

బెయిలిఫ్ చదివాడు తీర్పును...

ఫ్రెంచి న్యాయ సూత్రాలను
చైనాలో అతిక్రమించింది
లియోనార్డ్ కుమార్తె లా గియొకొండా
కాబట్టి
నిందితురాలికి
మరణశిక్ష విధిస్తున్నాం
మంటల్లో తగలబెట్టమని...
రేపు రాత్రి చంద్రోదయ సమయానికి
సెనెగలీస్ రెజిమెంట్
అమలు పరుస్తుంది ఈ ఉత్తర్వుల్ని...
మిలిటరీ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును...

అగ్ని ప్రవేశం

షాంఘై పెద్ద ఓడరేవు
తెల్లవాళ్ల ఓడలు పెద్దవి
పసుపుపచ్చవాళ్ల పడవలు చిన్నవి
చిక్కటి గట్టి ఈల
చైనీయుల పలుచటి కేక
రేవులో ఓడ ప్రవేశం
గడ్డి తెరచాప పడవ మునక
వెన్నెల
రాత్రి
అరచేతులకు సంకెళ్లు
గియొకొండా ఎదురుచూపులు
గట్టిగా వీచు, గాలీ, గట్టిగా వీచు!

ఒక గొంతు...

-“సరే వెలిగించు

కాలిపో, గియొకొండా, కాలిపో!”

ఒక నీడ ముందుకు వచ్చింది

ఒక మెరుపు

వాళ్లు వెలిగించారు

గియొకొండాను తగలబెట్టారు

మంటలు గియొకొండాను ఎర్రగా కాల్చివేసాయి

ఆమె నవ్వింది హృదయం నుంచి వెలువడిన చిరునవ్వుతో

గియొకొండా భస్మమైంది నవ్వుతూ...

కళ, కళాఖండం, గొప్ప కళాఖండం, ప్రఖ్యాత కళాఖండం

ఇంకా ఇంకా

అనేక విశేషణాలు

అమరత్వం, శాశ్వతం...

హే.....

ఈ కథ ఇక్కడితో సమాప్తం

మిగతా దానికి ముగింపు లేదు

★★★★★

సి-యా-వు (Xiao San 1896-1983) (1929) చైనా విప్లవకారుడు, రచయిత. నజిమ్ హిక్ మెత్ అతడిని 1922లో మాస్కోలో కలిసాడు. 1924లో అతడు పారిస్ లో ఉన్నప్పుడు మోనాలిసా (గియొకొండా) చిత్రం దొంగిలించబడింది. 1927లో సియాపును చంపారని వార్తలు వచ్చాయి. 1951లో ఇద్దరు స్నేహితులు కలుసుకున్నాక 1952లో ఇద్దరూ పెకింగ్ వెళ్లారు. సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవన కాలంలో ఈ కవిత, సియాపు రచనలు కాల్చివేయబడినాయి.

16. జీవన సోత్తం

నీ నుదుటి మీద పడ్తున్న ముంగురులను
చటుక్కున పైకెత్తి చూసినపుడు,
నేల మీద ఏదో కదిలినట్లు తెలుస్తుంది.
చీకటిలో చెట్ల గుసగుసలు -
నీ చేతులు చల్లగా ఉంటాయి.

దూరంగా

మనకు కానరాని చోట
చంద్రుడు ఉదయిస్తూ ఉండాలి
వెన్నెల మననింకా చేరుకోలేదు
ఆకుల సందుల్లోంచి జారుతూ,
నీ భుజాలపై వెలుగు నింపేందుకు -
కాని నాకు తెలుసు
వెన్నెలతో పాటు గాలి వస్తుందని -
నీ చేతులు చల్లగా ఉంటాయి.

పై నుంచి,
చీకట్లో కానరాకపోయిన శాఖల నుంచి
ఏదో పడింది నీ పాదాల వద్ద
నీవు నాకు దగ్గరగా జరిగావు
నా చేతికి నీ మృదు దేహస్పర్శ
మధుర ఫలాన్ని తాకిన అనుభూతినిచ్చింది -
హృదయపు పాటా, కాదు, లౌకిక జ్ఞానమూ కాదు
ఈ చెట్లు, పక్షులు, కీటకాలూ కాదు
నా భార్య భుజంపైనున్న నా హస్తం అనుకుంటున్నది -
ఈ రాత్రి నా చేయి చదవదు, వ్రాయదు.
ప్రేమించదు, ఘర్షించదు

అది ప్రవాహం దగ్గర చిరుతపులి నాలుక
 ఒక ద్రాక్ష ఆకు
 ఒక తోడేలు పాదం
 కదలడం, శ్వాసించడం, తినడం, తాగడం-
 నా చేయి ఓ విత్తనం లాంటిది
 నేలలో పగిలి తెరచుకుంటుంది
 హృదయపు పాట కాదు, లౌకిక జ్ఞానమూ కాదు
 ప్రేమించడు, ఘర్షించడు
 నాచేయి ఆలోచిస్తున్నది ఆమె భుజంపై వాలి
 తొలి వ్యక్తి హస్తమై
 భూగర్భాన నీటిని కనుగొన్న వేరులా
 అది అంటుంది-
 తిండి, నీరు, చల్లదనం, వేడి, ఘర్షణ, వాసన, రంగు-
 చనిపోవడానికి బతకడం కాదు
 బతకడానికి చావాలి!

ఇప్పుడు, ఆమె శిరోజాలు నా నుదుటిపై కదుల్తున్నప్పుడు
 ఏదో నేలపై కదిలినట్లు, చెట్ల గుసగుసలు
 దూరంగా మనకు కానరానిచోట చంద్రుడు ఉదయిస్తూ ఉండాలి
 నా చేయి నా భార్య భుజంపై ఉన్నది
 ఈ చెట్లు, పక్షులు, కీటకాల సాక్షిగా
 నాకు జీవించే హక్కు కావాలి
 ప్రవాహం దగ్గర చిరుతపులి నాలుక, నేలలో పగిలి తెరచుకునే విత్తనం
 తొలి మానవుడి హక్కు నాక్కావాలి!

★★★★★

17. ఇవి ఈ విధంగా

ముందుకు వస్తున్న వెలుగులో నిలబడి ఉన్నాను
నా చేతులు ఆకలిగా ఉన్నాయి, ఈ సుందర ప్రపంచంలో

నా కనులకు సరిపడినన్ని చెట్లు కనిపించడం లేదు
ఎంతో ఆశతో, ఎంతో ఆకుపచ్చగా ఉన్నాయవి.

మల్బెర్రీల గుండా పోతున్నది ఎండపొడలో దారి
జైలు వైద్యశాల కిటికీ దగ్గర నిలబడి నేను

నాకు మందుల వాసన తెలియదు, కాని
దగ్గరలో చేమంతుల పరిమళాలు తెలుస్తున్నాయి

ఇది ఇలాగే ఉంటుంది
పట్టుబడడమనేది ఒక విషయం
అసలు విషయమేమిటంటే లొంగకపోవడం.

★★★★★

18. ఈరోజు ఆదివారం

ఈరోజు ఆదివారం

మొట్టమొదటి సారి వాళ్లు నన్ను ఎండలోకి తీసుకెళ్లారు
మొట్టమొదట సారి నా జీవితంలో నాకు ఆగ్రహం వచ్చింది

ఆకాశం చాలా దూరంగా ఉంది

చాలా నీలంగా,

చాలా విశాలంగా,

ఏ కదలికా లేకుండా అలానే నిలబడ్డాను

తరువాత నేలమీద కూర్చున్నాను భక్తిప్రపత్తులతో

తెల్లటి గోడకు ఆనుకుని

నేను ఎదురుచూసే అలల గురించి

బాధలు, స్వేచ్ఛ, నా భార్య గురించి

ఈ క్షణాన ఆలోచన లేదు.

నేల, సూర్యుడు, నేను-

హాయిగా ఉన్నాను, ఎంతో హాయిగా...

★★★★★

19. వీలునామా

కామ్రేడ్స్, నేను ఆ రోజును చూడలేకపోతే
స్వాతంత్ర్యం రాకముందే నేను మరణిస్తే
నన్ను తీసుకువెళ్లి
అనటాలియాలోని ఓ గ్రామపు స్మశానంలో ఖననం చెయ్యండి

హసన్ బేలో చంపబడిన ఉస్మాన్ సమాధి పక్కన
మరోవేపు మృత వీరవనిత ఆయేషా
'రై' ధాన్యపు పొలంలో బిడ్డకు జన్మనిచ్చి
నలభై రోజులలోపు చనిపోయిందామె.

స్మశానవాటిక దిగువన త్రొక్కర్లు, పాటలు వెళ్లవచ్చు
ఉదయకాంతిలో కొత్తవాళ్లు, గాసొలిన్ కాలిన వాసన
పొలాలు, కాలువల్లో నీళ్లు
కరువు, పోలీసుల భయాలిక ఉండవు.

అవును, మనం ఆ పాటలను వినబోము
మృతులు భూగర్భాన పడుకుని ఉంటారు
నల్లటి శాఖల్లా కుళ్లిపోతూ
చెవుడు, మూగ, గుడ్డివారిగా

అయితే, నేనా పాటలను పాడాను
అవి రాయక మునుపే
నాకు కాలిన గాసొలిన్ వాసన తెలిసింది
త్రొక్కర్ల బ్లూప్రింట్లు గీసే ముందే...

నా ఇరుగు పొరుగు
ఉస్మాన్, ఆయేషాలు
బ్రతికి ఉన్నప్పుడు ఇంకా బతకాలనుకున్నారు
వారికి తెలియకుండానే.

కామ్రేడ్స్! నేను ఆరోజుకన్నా ముందు మరణిస్తే,
నాకలాగే అనిపిస్తున్నది.
నన్ను అనటాలియాలోని గ్రామపు సృశానంలో
ఖననం చెయ్యండి; అందుబాటులో ఉంటే
నా శిరస్సు వేపు ఓ చెట్టు నాటండి
ఏ శిలాఫలకమూ, ఏదీ అక్కర్లేదు

(మాస్కా బర్ద్విహో హోస్పిటల్)

★★★★★

20. మధ్యలో మిగిలిన వసంత శకలం

నిక్కపొడుచుకుని దిట్టంగా ఉన్న చేతివేళ్లు
టైప్ రైటర్ దంతాలపై పొడుస్తున్నవి
మూడు పదాలు కాగితంపై ఒత్తబడినాయి
పెద్ద అక్షరాలలో
వసంతం

వసంతం

వసంతం

నేను కవిని, ముద్రారాక్షసాలు సరిదిద్దేవాడిని
రెండువేల తప్పు వాక్యాలను
బలవంతంగా చదవాల్సిన వాడిని
ప్రతిరోజూ
రెండు 'లీరా'ల కోసం
ఎందుకు?

వసంతం వచ్చింది
నేనింకా కూర్చునే ఉన్నాను
చిరిగి పాడైన నల్లటి కుర్చీలా!

టోపీని దానంతట అదే పెట్టుకున్నది నా తల!
ముద్రణాలయం నుంచి బయటపడి
వీధిలో అడుగుపెట్టాను.
సీసపు పొడి నా ముఖాన ఇంకా అలానే ఉన్నది
డెబ్బై అయిదు సెంటుల నా జేబులో
వసంతగాలి...

క్షౌరశాలలో వాళ్లు, పబ్లిషర్ల
పాలిపోయిన బుగ్గలపై పౌడరు జల్లుతున్నారు
పుస్తకశాల కిటికీలో

మూడు రంగుల అట్టలు
ఎండ తగిలిన అద్దాల్లా మెరుస్తూ
కాని నేను,

నా దగ్గర అక్షరమాల పుస్తకమూ లేదు
ఈ వీధిలోని తలుపుపై నా పేరున్నదని తెలీదు
ఏమిటిదని... నేను వెనక్కి తిరిగి చూడను...
ముద్రణగదిలోని సీసపు పొడి నా ముఖాన ఇంకా ఉన్నది
డెబ్బై అయిదు సెంటు నా జేబులో...
వసంత గాలి...

మధ్యలో వదిలిన ముక్కపై
వర్షం కురిసి వాక్యాలు తడిచిపోయాయి
కాని, ఏం రాసేవాడిని నేను?
ఆకలిగా ఉన్న రచయిత తన మూడు వేల పేజీల
మూడు సంపుటాల వ్రాతప్రతితో
ఎదురుగా ఉన్న 'కెబాబ్' దుకాణం వేపు చూడలేదు
కాని అతడి మెరిసే కళ్లు బొద్దుగా, నల్లగా ఉండే
ఆర్మినియన్ పుస్తక విక్రేత కుమార్తె వేపు చూస్తాయి తుఫానంత తమకంగా
అప్పుడు సముద్రమూ తియ్యగానే ఉంటుంది
వసంతం వస్తుంది
చెమటలు కక్కుతున్న ఎర్రటి ఆడగుర్రంలా
దానిమీద ఎక్కి
స్వారీ చేస్తాను
నీటిలోకి

అప్పుడు

నా టైప్ రైటర్ నన్ననుసరిస్తుంది.

ప్రతి అడుగులోనూ...

నేనంటాను-

‘ఓహ్ చేయవద్దు అలా!

ఒక గంటసేపు నన్ను వదిలివేయి’-

అప్పుడు

నా శిరస్సు, నా శిరోజాలు పడిపోతుండగా

నేను కేకపెట్టాను సుదూరంలోకి బిగ్గరగా-

-నేను ప్రేమలో పడ్డాను-

నాకు ఇరవై ఏడేళ్లు

ఆమెకు పదిహేడు

-‘గుడ్డి క్యూపిడ్, కుంటి మన్మథుడు

గుడ్డి, కుంటి క్యూపిడ్ అన్నాడు

“ఈ అమ్మాయిని ప్రేమించు”

నేను వ్రాయబోయాను గాని చెప్పలేను

మళ్ళీ వర్షం కురిసి వాక్యాలు మునిగిపోతే

నా జేబులో ఇరవై అయిదు సెంటులు మిగిలితే

ఇంకేముంది!

ఇదే వసంతకాలం... ఇదే వసంత ఋతువు... ఇదే వసంత సమయం

వసంతమిక్కడే ఉన్నది

నా రక్తం నాలో మొలకలై పెరుగుతున్నది.

★★★★★

21. నా కవిత్వం గురించి

వెండి జీను వేసిన గుర్రం లేదు
బతకడానికి పెద్దలిచ్చిన ఆస్తి లేదు
డబ్బు లేదు, స్థిరచరాస్థులు లేవు
కుండనిండా తేనె ఉన్నది
అగ్గిలా ఎర్రగా!

నాకున్నదల్లా అదే
దానిని జాగ్రత్తగా కాపాడుకుంటాను
నా ధనం, నా ఆస్తిపాస్తులు
అన్నీ ఆ 'తేనె కుండ' మాత్రమే
చీడపీడలు తగలకుండా రక్షించుకుంటాను
సోదరుడా, కాస్త ఆగు
నా దగ్గర ఉన్న ఆ కుండలో
తేనె ఉన్నంత వరకూ
టుంబుక్తు నుంచి కూడా
వస్తూనే ఉంటాయి తేనె టీగలు.

★★★★★

22. వింత జీవి

సోదరా, నీవు వృశ్చిక సమానుడివి,
పిరికితనపు చీకటిలో తేలులా దాగుంటావు.
సోదరా, నీవు ఊరపిచ్చుక లాంటివాడివి,
ఎప్పుడూ రెపరెపలాడుతూ ఎగుర్తుంటావు;
సోదరా, నీవు నత్తలా బతుకుతుంటావు
నత్తగుల్లలోపల తలుపు వేసుకుని పడుకుంటావు
సోదరా, నీవు భయంకరుడివి
ఆరిపోయిన అగ్నిపర్వత ముఖద్వారంలా ఉంటావు

ఒకటి కాదు

బతుకు కాదు

దురదృష్టవశాత్తూ, నీలాంటి వాళ్లు మిలియన్లు
సోదరా, గొర్రెల్లా మీరు గుంపుగా మూగుతారు,
గొంగలి కప్పుకున్న గొర్రెలకాపరి కొంకికర్ర పైకి లేపగానే-
పరిగెడ్తారు, గర్వంగానే, జంతువధ శాలకు
అందుకే నేనంటాను నీవొక 'వింత జీవి'వని-
చేపకన్నా విచిత్రమైన జీవివి
సముద్రాన్ని చూడదు నీటికోసం చేప
ఈ ప్రపంచంలో అణచివేతలన్నీ మీవల్లనే.
మనకు ఆకలి వేసినా, అలసిపోయినా, రక్తంతో కప్పబడినా
ద్రాక్షసారా కోసం కాళ్లతో తొక్కుబడినా

ఆ తప్పు నీదే

ఆ మాట అనడానికి నాకు చాతకావడం లేదు కాని
సోదరా, ఆ తప్పు చాలావరకు, నీదే!

★★★★★

23. నాకు తెలియకుండా ప్రేమించిన విషయాలు

1962, మార్చి 28 నాడు

ప్రాగ్-బెర్లిన్ బ్రెయిన్ లో కిటికీ వద్ద కూర్చుని ఉన్నాను

చీకటి పడుతున్నది

నాకు నచ్చిందని నేననలేను

అలసిన పక్షి పొగమంచుతో తడిసిన మైదానంలోకి దిగినట్లు రాత్రి

నాకు నచ్చలేదు,

చీకటిపడడాన్ని అలసిన పక్షితో పోల్చడం-

నేలను ప్రేమించానని నాకు తెలియదు

రైతు కానివాడు నేలనెలా ప్రేమించగలడు?

నేనెప్పుడు మట్టి పిసికి పని చేయలేదు

బహుశా అది అమలిన ప్రేమ కావచ్చు.

నేను నదుల్ని ప్రేమించాను నా జీవిత కాలమంతా

స్థిర ప్రవాహాలై మెలికలుగా కొండల్ని చుట్టి వస్తున్నప్పుడు

యూరప్ కోట దుర్గాలున్న కొండల చుట్టూరా ప్రవహిస్తున్నప్పుడు

కనుచూపు మేర విశాలంగా కానవస్తున్నప్పుడు

కనీసం ఒక్కసారి కూడా ఆ నదిలో దిగలేదని,

నీకు తెలియని వెలుగును నది చూపిస్తుందని నాకు తెలుసు

గుర్రం కన్నా ఎక్కువ, కాకికన్నా తక్కువ కాలం

మనం జీవిస్తామని నాకు తెలుసు.

ఇది ఇంతకు ముందు ప్రజల్ని క్షోభ పెట్టిందని

నా తరువాత ప్రజల్ని బాధ పెట్టేదని తెలుసు

ఇలా ఇంతకుముందు వేలసార్లు చెప్పబడిందని

ఇకముందు చెప్పబడుతుందనీ నాకు తెలుసు.

నాకు తెలియదు నేను నింగిని ప్రేమించానన్న సంగతి

మబ్బలున్నా, లేకున్నా

బొరొదినోలో ఆండ్రెయి అధ్యయనం చేసిన నీలి పైకప్పు

జైలులో నేను అనువాదం చేసిన వార్ అండ్ పీస్

రెండు భాగాలు టర్కిష్ భాషలోకి

నేను వింటున్నాను స్వరాలను...

ఆకాశంలోంచి కాదు, పక్క తోటలోంచి

కాపలావాళ్లు ఎవరినో కొడుతున్నారు

నాకు తెలియదు నేను చెట్లను ప్రేమిస్తున్నానని

పెరిడెల్మినో-మాస్కో దగ్గర ఆకులు రాల్చిన బీచ్ చెట్లు

శీతాకాలంలో కానవస్తాయి ఉన్నతంగా, సాధారణంగా

టుర్కులకు పోప్లర్ చెట్లలా రవ్వనకు బీచ్ చెట్లు

“ఇజ్మీర్ పోప్లర్ - బూరుగు చెట్లు

రాలుస్తున్నాయి ఆకులను

వాళ్లంటారు నన్ను ‘కత్తి’ లాంటి వాడినని

వయసొచ్చిన చెట్టులా ప్రేమికుడనని

రాచభవనాలను నింగిలోకి ఎగబాకిస్తానని”.

1920లో ఇల్ గాజు అడవుల్లో పైన్ చెట్టుకు కట్టాను

ఎంబ్రాయిడరీ చేసిన జేబు రుమాలును

అదృష్టం కలిసి వస్తుందని

నాకు తెలియదు నేను రహదారులను ప్రేమిస్తానని

తారు రోడ్లను కూడా

మాస్కో నుంచి క్రిమియాకు ‘వెరా’ కారు నడుపుతున్నాడు

కొక్క బెలి -ఇదివరకు టర్కిష్ గొక్తెపె ఇవి-

మేమిద్దరం ఆ మూసిన పెట్టెలో

ప్రపంచం రెండుపక్కలా పోతుంటుంది దూరంగా, మూగగా

నా జీవితంలో నేనెవరికీ అంత దగ్గరగా ఉండలేదు

బొలు, గెరెదెల మధ్య బందిపోట్లు కారును ఆపారు
 నాకు పద్దెనిమిదేళ్లు అప్పుడు
 నా ప్రాణం తప్ప కారులో ఇంకే విలువైనదేదీ లేదు
 పద్దెనిమిదేళ్ల వయసులో ప్రాణం గురించి పట్టించుకోము
 ఇంతకు ముందు దీనిగురించి వ్రాసాను ఎక్కడో
 చీకటి బురద వీధిలో నడుచుకుంటూ 'షాడో-ప్లే' చూడడానికని
 రమదాన్ రాత్రి
 కాగితపు లాంతర్ దారి చూపిస్తున్నది
 బహుశా, ఇలా ఎప్పుడూ జరిగి ఉండదు
 ఎనిమిదేళ్ల వయసులో చదివానేమో 'షాడో-ప్లే'కు వెళ్లడం గురించి
 రంజాన్ రాత్రి తాతగారి చేయిపట్టుకుని ఇస్తాంబుల్‌లో
 తలపై ఫెజ్ టోపి, ఫర్ కోటు ధరించి తాత
 సేబుల్ కాలర్ ఉన్న దుస్తులు
 ముందు నడుస్తున్న సేవకుడి చేతిలో లాంతరు
 పట్టలేనంత ఆనందం నాలో
 పూలు గుర్తుకు వస్తున్నాయి ఎందుకో తెలియదు
 పాపీలు, కాక్టెయిలు, జొంక్‌ఫుడ్లు,
 ఇస్తాంబుల్ కదికాయ్ జొంక్‌ఫుడ్ ఫూలతోటలో 'హారికా'ను ముద్దుపెట్టుకున్నాను.
 ఆమె స్వాస్థ్యలో తాజా ఆల్బండ్లు
 గాలిలో ఎగురుతూ నా హృదయం ఊయలలూగింది ఆకాశాన్నంటుకునేలా
 నాకు తెలియదు నేను పూలను ప్రేమిస్తానని
 జైలులో ఉన్నప్పుడు స్నేహితులు నాకు మూడు కార్నేషన్ పూలు పంపారు.
 నాకు నక్షత్రాలు గుర్తుకు వచ్చాయి
 వాటిని ప్రేమించాను కూడా
 నేలపై పడుకుని వాటిని చూస్తూ
 లేదా వాటి పక్కనే ఎగురుతూ-

నేను కొన్ని ప్రశ్నలదుగుతాను అంతరిక్ష యాత్రికులను
 తారలు పెద్దగా ఉంటాయా?
 నల్లటి వెల్వెట్ కోటు మీద పెద్దపెద్ద మణుల్లా,
 నారింజ రంగు మీద ఏప్రికాట్లలా,
 తారల దగ్గర ఉన్నప్పుడు గర్వపడతావా?
 ఒగొనెక్ పత్రికలో వాటి రంగుల ఫోటోలు చూసాను
 కామ్రేడ్స్ ఏమీ అనుకోవద్దు, అలంకారాలు వద్దు
 సంక్షిప్తంగా వర్ణించడం కావాలి
 కొన్ని పెయింటింగ్స్ లా, స్థిర రూపాల్లా
 నా గుండె గొంతులోకి, నోట్లోకి వచ్చింది వాటిని చూస్తుంటే
 అవి మన అనంత కోరికలకు చిహ్నం- 'దేన్నైనా సాధించాలనేది'
 వాటిని చూసి మృత్యువును తలచుకున్నా దుఃఖపడను
 నేననుకోలేదు నేను అంతరిక్షాన్ని ఇష్టపడతానని...

నా కళ్లముందు మంచు మెరుపులు
 బాగా మంచుతో తడిచి, పొడి సుడిగాలికి ఆరినట్లు
 నాకు తెలియదు నాకు మంచు అంటే ఇష్టమని

నాకు తెలియదు నాకు సూర్యుడంటే ఇష్టమని
 ఎర్రటి ఛెర్రీలా ఇప్పుడున్నట్లున్నా
 ఇస్టాంబుల్ లో కూడా పోస్ట్ కార్డులపై ఉన్నట్లు
 అయితే, నీవు ఆ రకంగా పెయింట్ చేయలేదు-
 నేను చెప్పలేను సముద్రాన్ని ప్రేమించానని
 అజౌర్ సముద్రం తప్ప
 ఎంతగానో అంటే చెప్పలేను.

నాకు తెలియదు నేను మబ్బుల్ని ప్రేమించానని
 వాటికి ఎగువన ఉన్నా, దిగువన ఉన్నా
 అవి పెద్ద మహాకాయుల్లా ఉన్నా, తెల్లటి అనాకారి మృగాల్లా ఉన్నా

వెన్నెల - అసత్యపు, నీరసమైన, పెటి బూర్జువా

పడుతుంది నాపై

నాకు నచ్చుతుంది

నాకు తెలియదు నేను వాన నిష్టపడతానని

చక్కని వలలా పడినా, చిక్కటి జల్లులా గ్లాస్ పై చిమ్మినా

నా హృదయం వలలో చిక్కి వానచుక్కలో చిక్కుకుని

అనుకోని దేశాలకు పోయినా నేను వర్షాన్ని ప్రేమించానని తెలియదు

మరెందుకు అకస్మాత్తుగా నేనీ ఉద్వేగభరిత విషయాలను

గుర్తు తెచ్చుకుంటున్నాను ప్రాగ్-బెర్లిన్ బ్రెయిన్ లో కిటికీ వద్ద కూర్చుని

ఆరవ సిగరెట్టు వెలిగిస్తూ

ఒకటి చాలు నన్ను చంపడానికి

ఎందుకంటే ఇప్పటికే సగం చచ్చి ఉన్నాను మాస్కోలో నాకు

తెలిసిన వ్యక్తి గురించి ఆలోచిస్తూ- గోధుమరంగు శిరోజాలు

బ్లాండ్, నీలి కళ్లు

కటిక చీకటి రాత్రి గుండా బ్రెయిన్ దూసుకుపోతున్నది

నాకు కటిక చీకటిరాత్రి అంటే ఇష్టమని తెలియదు

ఇంజన్ నుంచి నిప్పురవ్వలు ఎగిసి పడుతున్నాయి

నాకు తెలియదు నిప్పురవ్వలంటే ఇష్టమని

నాకు తెలియదు ఇన్నింటిని నేను ప్రేమిస్తున్నానని

అరవై ఏళ్ల వయసు వచ్చేవరకు వేచి ఉండాలని

ప్రాగ్-బెర్లిన్ బ్రెయిన్ లో కిటికీ పక్కన కూర్చుని

వెనక్కి తిరిగి రాని ప్రయాణంలో ప్రపంచం

అదృశ్యమవుతుంటే ఇలా చూస్తూ ఉంటానని

నాకు తెలియదు.

మాస్కో, 19 ఏప్రిల్ 1962

★★★★★

24. ఒంటరిగా ఉన్నవాడికో ఉత్తరం

నా వాచ్‌బాండ్‌పై నీ పేరును
నా కొనగోటితో చెక్కాను
నేనెక్కడున్నానో నీకు తెలుసు
నా దగ్గర ముత్యాల హాండిల్ ఉన్న జాక్‌వైఫ్ లేదు
(పదునైనదేదీ వాల్లివ్వరు)
ఆకాశమంత పెరిగిన చెట్టును కూడా.
తోటలో చెట్లు పెరగవచ్చు
కాని, నాకు అనుమతి లేదు
పైనున్న ఆకాశాన్ని చూసేందుకు
ఇంకెంతమంది ఉన్నారో ఇక్కడ?

నాకు తెలియదు.

వాళ్లందరికీ దూరంగా నేను,
వాళ్లందరూ కలిసి దూరంగా నాకు,
నాతో నేను తప్ప వేరొకరితో మాట్లాడడం నిషేధించబడింది
అందుకని, నాతో నేను మాట్లాడుకుంటున్నాను
కాని, మాట్లాడి మాట్లాడి విసుగు పుడుతున్నది

నా ప్రియ భార్య, పాటలు పాడుతున్నాను నేను
నీకు తెలుసా, శృతి తప్పిన స్వరం నన్ను తాకి
నా హృదయాన్ని వ్రయ్యలు చేస్తుంది
మంచులో దారి తప్పిన నగ్నపాదాల అనాధలా
పాత విషాద గాధల్లోలా

- నా హృదయం చెమ్మగిల్లిన నీలికళ్లతో
జలుబుచేసి ఎర్రబడిన ముక్కుతో....

నీ చేతుల్లో వాలాలనుకుంటున్నది

ఆ ఆలోచన నా బుగ్గల్ని ఎర్రబరచకపోయినా

ఇప్పుడు, ఈ క్షణాన
 ఇంత నీరసంగా, ఇంత స్వార్థంగా
 సాధారణ మానవుడిగా
 సందేహం లేదు నా పరిస్థితి గురించి
 భౌతికంగా, మానసికంగా.... ఇంకా....
 లేక, ఇది చొరగూడని గవాక్షం
 ఈ మట్టికుండ, ఈ నాలుగు గోడలు
 నెలల తరబడి ఇంకో మనిషి గొంతు వినబడకుండా

సమయం అయిదు గంటలు, ప్రియతమా,
 బయట పొడిగా, వింతైన గుసగుసలతో
 మట్టి పైకప్పు, కుంటి బక్కచిక్కిన గుర్రం
 అనంతంలో చలనం లేకుండా నిలబడి
 దుఃఖంతో పిచ్చెక్కుతున్నట్లు
 బయట - ఆ యంత్రాలు, కళ
 చెట్లు లేని ప్రదేశంలోకి రాత్రి వస్తుంది

ఈరోజు రాత్రి వస్తుంది కొద్దిసేపటిలో
 కుంటి బక్కచిక్కిన గుర్రాన్ని వెలుగు చుట్టుముట్టుతుంది
 చెట్లు లేని ప్రదేశం, ఆశలేని మైదానం
 నామందు కరిన హృదయుడిలా విస్తరిస్తుంది
 అకస్మాత్తుగా నక్షత్రాలు కానవస్తాయి
 ఇంకోసారి ముగింపుకు చేరుకుంటాము
 మరల స్టేజి సిద్ధమవుతుంది
 ఈరోజు విస్తృత జ్ఞాపకాలతో

నేను

అంతర్ముఖుడిని

మరల పరిచితమైన విద్యను ప్రదర్శిస్తాను
 పాత విషాదగీతాన్ని వెక్కిళ్లు పెడతాను

చిన్ననాటి రెల్లుగడ్డి గొంతుతో
 మరొక్కసారి, దేవుడా, నా సంతోషరహిత హృదయాన్ని
 విషాదగీతం తొక్కివేస్తుంది, నిన్ను నా శిరస్సులో వినేందుకు-
 దూరంగా ఉన్న నిన్ను ప్రియతమా
 మసకబారిన పగిలిన అద్దంలో చూస్తున్నట్లుగా...

2

బయట వసంత ఋతువు, ప్రియతమా, వసంతకాలం
 మైదానాలలో అకస్మాత్తుగా తడిమట్టి పరిమళాలు
 పక్షుల కిలకిలరావాలు, వసంతకాలం, నా ప్రియ భార్యమణీ,
 బయట మైదానం పరవశిస్తున్నది
 లోపల ఇక్కడ మంచం నిండా నల్లులు
 కూజాలో నీరు గడ్డకట్టడం లేదు
 ఉదయవేళ సూర్యుడు కాంక్రీటుపై కాంతులీనుతున్నాడు
 సూర్యుడు

ప్రతిరోజు మధ్యాహ్నం వరకూ

ఎండ వస్తుంది, పోతుంది

నా నుంచి మెరుస్తూ... దూరంగా

మధ్యాహ్నం నుంచి, నీడలు గోడలెక్కుతాయి
 బిగించిన కిటికీ అద్దం అగ్నినంటుకుంటుంది
 బయట రాత్రి సమయం
 మబ్బులు లేని వసంత రాత్రి

లోపల వసంతకాలపు చీకటి దుర్భర రాత్రి

స్వేచ్ఛ అనే భూతం

మెరిసే పొలుసులు, మండే కళ్లతో

లోన ఉన్నవాడిని ఆవహిస్తుంది

ముఖ్యంగా వసంతకాలంలో

అనుభవంనాకు తెలియబరచింది, నా ప్రియ పత్నీ,

అనుభవం నేర్పింది.

3

ఈరోజు ఆదివారం
ఎండలోకి తొలిసారిగా తీసుకువెళ్లారు
అలా నిలబడి జీవితంలో తొలిసారిగా స్థాణువునై
ఎంత నీలంగా,
ఎంత విశాలంగా,
భక్తిప్రపత్తులతో నేలమీద కూర్చున్నాను
గోడ కానుకుని స్థిమిత పడ్డాను
ఏ వలలోనూ పడలేదు ఆ ఒక్కక్షణం
ఘర్షణ లేదు, స్వేచ్ఛ లేదు, భార్య లేదు
నేల, సూర్యుడు, నేను
అంతే, ఎంతో హాయిగా ఉన్నాను నేను.

★★★★★

25. 'ఆర్ట్' గురించి

ఒక్కోసారి నా హృదయ స్పందన
నాకు తెలుస్తుంది స్పష్టంగా,
ఎర్రటి రక్తపు రంగు పూసల్లా
కెంపు పూసల దండ

స్వర్ణ శిరోజాల పాయలపైన

కాని, నా కళామతల్లి
గాలిలోకి తీసుకువెళ్తుంది
లోహపు రెక్కలపై
వేలాడే వంతెనలకున్న
'ఐ' బీమ్స్ తాళ్లలా

నేను నటించను

గులాబికి నైటింగేల్ పాడే విషాదగీతం

చెవులకింపుగా ఉన్నదని

కాని, ఆ భాషా పదాలు మాట్లాడతాయి,
బిథోవెన్ సొనాటాలను స్వరపరచినప్పుడు,
రాగి, ఇనుము, చెక్క, ఎముక, క్యాట్గట్లతో...

నీవు ఎగిరిపోవచ్చు ధూళి మేఘాల్లో
నేను అరేబియన్ గుర్రానికి మార్చుకోను

ఇనుప పట్టాలపై నడిచే నా ఇనుప గుర్రాన్నిచ్చి

ఒక్కోసారి నా కళ్లు ఓ పెద్ద ఈగపై పడతాయి

అది మూర్ఖంగా సాలెగూటిలో చిక్కుకున్నది

నా గది మూలల్లో అల్లుకున్నవాటిపై

నేను చూడాలనుకునేది, వాస్తవంగా,

డెబ్బై ఏడు అంతస్థల కాంక్రీటు పర్వతాలను

నీలిచొక్కా శ్రామికులు నిర్మించేవాటిని...

నేను

మగవాడి సౌందర్యాన్ని దర్శిస్తే

'యువకుడైన ఎడొనిస్, బిబ్లాస్ దేవుడు'

వంతెన మీద ఉన్నా, బహుశా, పట్టించుకోను-

కాని, వేదాంతి గాఙ కళ్లలోకి సూటిగా చూడకుండా ఉండలేను

లేదా మా అగ్నిమాపక సిబ్బంది సభ్యుడి

చదరపు వదనం ఎర్రగా చెమటలు కక్కుతూ

సూర్యుడిలా ఉన్నది చూడకుండా ఉండలేను.

నేను మూడో తరగతి సిగరెట్లు తాగుతాను,

మా ఎలక్ట్రిక్ వర్క్ బెంచీల మీద తయారుచేసేవి, కాని,

కాగితంలో పొగాకు పొడి వేసి చుట్టడం రాదు

నాకు రాదు ఎందుకనో తెలీదు

ఈవ్ నగ్నత్వానికి మారుగా

తోలు జాకెట్, టోపీతో, నిండుగా వస్త్రధారణ చేసి ఉన్న

నా ప్రియపత్నిని మార్చుకోను.

బహుశా నాకు కవితాత్మ లేదేమో

నేనేం చేయను?

ప్రకృతి మాత కన్నా ఎక్కువగా

నా పిల్లల్ని ప్రేమిస్తున్నప్పుడు!

★★★★★

26. జైలులో కాలం గడపాల్సిన వాళ్లకో సలహా

ఉరిదీయడానికి బదులు,
జైలులో పడవేసినపుడు,
ఆశను వదులుకోకుండా ఉండేందుకు,
ఈ ప్రపంచంలో, నీ దేశంలో, నీ ప్రజలకై,
పది, పదిహేనేళ్లు కాలం గడపవలసి వస్తే
నీ వంటావేమో...

'బహుశా, తాడు చివర జెండాలా ఊగితే బాగుండేదేమో'నని
పాదాన్ని నేలకానించి బతుకుతావు
అదేమీ గొప్ప సంతోషకరమైనది కాకపోవచ్చు
అది నీ విద్యుక్తధర్మం
ఇంకో రోజు జీవించడం
శత్రువును నలిపివేసేందుకు....

నీలో కొంతభాగం జైలులో నివసించవచ్చు ఒంటరిగా
బావిలో అడుగున దాక్కున్న స్వరంలా
కాని, మరో భాగం ప్రపంచపు హడావుడిలో పరిగెడ్తుంది
నీవు లోలోన వణుకుతున్నా
బయట, నలభై రోజుల వ్యవధిలో, ఒక పేజీ కదుల్తుంది
లోపలి అక్షరాలు విషాద గీతాలనాలపించేందుకు
వేచి ఉంటాయి.

రాత్రల్లా మేలుకుని పైకప్పువేపు చూస్తుంటావు
అది బానే ఉంటుంది కాని ప్రమాదకరం
నీ ముఖాన్ని చూసుకో గడ్డం గీసుకోవడానికి గీసుకోవడానికి మధ్యన
నీ వయసును మరచిపో
పేలున్నాయేమో చూడు
వసంతరాత్రుల కోసం నిరీక్షించు
ఎప్పుడూ గుర్తుంచుకో

రొట్టె ఆఖరి ముక్క కూడా వదలకుండా తిను

హాయిగా నవ్వుడం మానకు

ఎవరికి తెలుసు,

నీవు ప్రేమించిన స్త్రీ నిన్ను ప్రేమించడం మానివేయవచ్చు

అదొక గొప్ప విషయమనుకోకు

అది కేవలం మనిషి లోపలి ఆకువచ్చు శాఖను విరిచివేయడం

అంతే!

గులాబీలు, బయట పూల తోటల గురించి,

లోపల ఆలోచించడం మంచిది కాదు

సముద్రాలు, పర్వతాల గురించి ఆలోచించు.

చదువు, వ్రాయి విశ్రాంతి లేకుండా

నేత, అద్దాలు తయారుచేయడం నేర్చుకో.

లేకుంటే పది, పదిహేనేళ్లు గడపలేవని కాదు...

ఇంకా ఎక్కువైనా...

నీవు గడపగలవు

నీ ఎడమవేపు వజ్రపు మెరుపు తగ్గనంత కాలం

(మే 1949)

★★★★★

27. జపనీస్ జాలరి

ఓ జపనీస్ యువ జాలరి

సముద్రంలో మబ్బుచేత చంపబడినాడు

ఈ పాట నేను అతడి స్నేహితుల నుంచి విన్నాను.

పసిఫిక్ సముద్రంలో పసుపు పచ్చని సాయంకాలపు వేళ

మేం పట్టే చేపలను తినేవాళ్లు, చచ్చిపోతారు

మా చేతుల్ని ముట్టుకున్నవాళ్లు, చచ్చిపోతారు

ఈ పడవ నల్లటి శవపేటిక

నీవూ చనిపోతావు ఆ బల్ల ఎక్కావంటే!

మేం పట్టే చేపలను తినేవాళ్లు, చచ్చిపోతారు.

వెంటనే కాదు, నెమ్మది నెమ్మదిగా

మెల్లగా వాళ్ల మాంసం కుళ్లిపోయి పడిపోతుంది

మేం పట్టే చేపలను తినేవాళ్లు చచ్చిపోతారు.

మా చేతుల్ని ముట్టుకున్న వాళ్లు చచ్చిపోతారు

మా విశ్వాసపాత్రమైన శ్రమించే చేతులు

ఉప్పు, ఎండతో కడగబడినాయి

మా చేతుల్ని ముట్టుకున్నవాళ్లు చచ్చిపోతారు.

వెంటనే కాదు, నెమ్మది నెమ్మదిగా

మెల్లగా వాళ్ల మాంసం కుళ్లి పడిపోతుంది

మా చేతుల్ని ముట్టుకున్నవాళ్లు, చచ్చిపోతారు.

ఆల్మండ్ కనులదానా, మరచిపో నన్ను!
ఈ పడవ నల్లటి శవపేటిక
నీవూ చనిపోతావు ఆ బల్లనెక్కావంటే!
మబ్బు ఒకటి మన మీదుగా వెళ్లిపోయింది.

ఆల్మండ్ కనులదానా! మరచిపో నన్ను!
నన్ను హత్తుకోకు నా ప్రియతమా!
నా నుంచి మృత్యువును తెచ్చుకుంటావు....
ఆల్మండ్ కనులదానా, మరచిపో నన్ను...

ఈ పడవ ఓ శవపేటిక
ఆల్మండ్ కనులదానా, మరచిపో నన్ను
నా నుంచి నీకు పుట్టే శిశువు
కుళ్లిన గుడ్డు నుంచీ పుట్టి కుళ్లిపోతాడు

ఈ పడవ ఓ శవపేటిక
ఈ సముద్రం మృతసముద్రం
మనుషుల్లారా, మీరెక్కడ?
ఎక్కడున్నారు మీరు?

★★★★★

28. సూక్ష్మస్త్రీ

నీలికసుల మహాకాయుడు, సూక్ష్మస్త్రీ, మధుమతి పూల మొక్క

నీలికసుల మహాకాయుడు
మరుగుజ్జు స్త్రీని ప్రేమించాడు
ఆమె స్వప్నమల్లా చిన్న భవనం,
ఒక చిన్నితోట, మధుమతి పూలమొక్క
వివిధ రంగులతో విరబూసే చోట,
ఓ చిన్న ఇల్లు;

మహాకాయుడు ప్రేమించాడు మహాకాయుడిలానే,
అతడి చేతులకలవాటు పెద్దపెద్ద పనులు చేయడం,
మహాకాయుడు సూక్ష్మభవనం కట్టలేక, తలుపు తట్టలేదు-
చిన్నితోటలో, మధుమతి పూలమొక్క
వివిధ రంగులతో విరబూసే చోట ఉన్న
ఓ చిన్న ఇల్లు-

అతడు నీలికసుల మహాకాయుడు,
ప్రేమించాడు మరుగుజ్జు స్త్రీని,
సూక్ష్మాతి సూక్ష్మ స్త్రీని,
ఆమెకు సుఖలాలస ఎక్కువ,
అతడి పెద్దపెద్ద అంగల్ని అందుకోలేక అలసిపోయింది
అందుకని బైబై చెప్పి తనలాంటి మరుగుజ్జు కౌగిలిలోకి
చేరుకుంది - చిన్ని తోటలో మధుమతి పూలమొక్క
వివిధ రంగులతో విరబూసే చోట ఉన్నది
ఓ చిన్న ఇల్లు-

అప్పుడు

నీలికనుల మహాకాయుడి కర్ణమయ్యింది.

ప్రేమకు తాను సృశాన స్థలం కూడా కాదని,

తోటలో మధుమతి పూలమొక్క

వివిధ రంగుల పూలతో విరబూసే చోట ప్రేమ ఉండేది

ఓ చిన్న ఇల్లు-

★★★★★

29. వాల్నట్ చెట్టు

నా తలలో మబ్బుల నురగ, సముద్రంలోనికీ, బయటకూ,
గుల్జని పార్కులో నేనొక వాల్నట్ చెట్టును,
వృద్ధ వృక్షాన్ని, ముడి నుంచి ముడికి, బెరడు నుంచి బెరడుకు,
నీకు ఈ సంగతి తెలియకపోవచ్చు, పోలీసులకు కూడా!

నేను గుల్జని పార్కులో వాల్నట్ చెట్టును
నా ఆకులు స్వచ్ఛమైనవి, నీటిలో చేపల్లా,
నా ఆకులు పలుచనివి, సిల్కు జేబురుమాలులా,
తీసుకో, తుడుచుకో, నా గులాబీ! నీ కన్నీటిని;

నా ఆకులు నా చేతులు, వంద వేలున్నాయి
నిన్ను వంద వేల ఆకులతో స్పృశిస్తాను, ఇస్తాంబుల్ను స్పృశించినట్లు
నా ఆకులు నా కళ్లు; ఆశ్చర్యంగా గమనిస్తాను
నిన్ను వందవేల కళ్లతో చూస్తాను, ఇస్తాంబుల్ను చూసినట్లు
నా వందవేల గుండెలు స్పందిస్తాయి నా ఆకుల్లా

నేను గుల్జనీ పార్కులో వాల్నట్ వృక్షాన్ని
నీకూ ఈ సంగతి తెలియదు, పోలీసులకు కూడా!

★★★★★

30. నీ గురించి ఆలోచిస్తూ

నీ గురించి ఆలోచించడం అందమైనది, ఆశతో కూడుకున్నది
అత్యంత సుందరమైన పాటను వినడం లాంటిది,
భూమిపైన అతిమధురమైన స్వరాలాపన వంటిది.
కాని, ఆశ ఒక్కటే సరిపోదు నాకు
ఇంకా పాటలు వినాలనుకోవడం లేదు నేను,
పాడాలనుకుంటున్నాను నేను....

★★★★★

31. ఆశావాదం

మనం అందమైన రోజుల్ని చూస్తాం, పిల్లల్లారా
మనం చక్కని ఎండ పడే రోజుల్ని చూస్తాం
మన వేగంగా పోయే పడవలలో సముద్రంలో పయనిస్తాం
పిల్లల్లారా, నీలసముద్రంలో చక్కర్లు కొడదాం
ఊహించండి, పూర్తి వేగంతో

మోటార్ కదిలింది, రౌద పెడుతూ,
వందమైళ్ల వేగంతో ముందుకు వెళ్తున్నది,
అప్పుడు ముద్దాడితే ఎంత బాగుంటుంది!

మనకు ఈరోజున ఉన్నాయి
ప్రతి శుక్రవారం, ఆదివారం పూలతోటలు;
ఎందుకని కేవలం ప్రతి శుక్రవారం, ఆదివారం?

ఇవ్వాళ కనిపిస్తాయి
జానపద కథల్లోలా విద్యుద్దీపాల వెలుగులో వీధులు, దుకాణాలు
డెబ్బై ఏడు అంతస్తుల భవనాల గాజు అద్దాల వెనక గాథలు
సమాధానం తెలిసే లోపునే తెరుచుకుంటాయి నల్లపుస్తకాలు-
జైలులో మనం, తోలుబెట్టులు విరగొడ్తాయి మన రక్తం, ఎముకలు,
బల్లమీద కనిపిస్తుంది మాంసాహారం వారానికోసారిప్పుడు
పాలిపోయిన అస్థిపంజరాలా పిల్లలు ఇంటికి చేరుకునేటప్పుడు-

అయినా మనం చూస్తాం అందమైన రోజుల్ని పిల్లల్లారా!
వేగంగా పోయే పడవల్లో సముద్రంలో పయనిస్తాం,
పిల్లల్లారా, నీలి సముద్రంలో చక్కర్లు కొడతాం!

32. బహుశా

బహుశా నేను

ఆ రోజుకు

చాలా ముందుగానే

వంటెన చివర ఊగుతూ

నా నీడను తారుపై ప్రసరించాను

బహుశా నేను

ఆ రోజుకు

చాలా ముందుగా

గడ్డం చివర కొద్దిగా నెరిసిన వెండ్రుకలతో

సజీవంగా ఉంటానని అనుకున్నాను

అవును నేను

ఆ రోజుకు చాలా ముందుగానే

నేను బతికుంటే

పట్టణ కూడలి వద్ద ఉన్న

గోడలకు ఆనుకుంటాననుకున్నాను

ఆనుకుని శెలవు దినపు సాయంకాలాలలో

వయొలిన్ వాయిస్తూ, నాలాంటి వృద్ధులు

ఆఖరి సంఘర్షణలో బతికి బయటపడ్డవారు

మా చుట్టూరా దీపాల వెలుగులో వీధులు

అద్భుతమైన రాత్రి, కొత్త తరపు పదముద్రలు

కొత్త పాటలు పాడుతూ

★★★★★

33. ఈ రాత్రి కాకపోతే

ఈ రాత్రి కాకపోతే

రేపు

రాత్రి

నేను జైలుకు వెళ్తాను....

నాలో ఏ ఆకూ కదలడం లేదు

కలవరం లేని నిద్ర, మనసు

ప్రశాంతంగా, తేలికగా

నా మనసు

ప్రశాంతంగా, తేలికగా ఉన్నది

ఎందుకంటే నేను నీలాకాశాన్ని చూస్తున్నాను

అప్పుడే పుట్టిన శిశువులా

నిన్న

నగరపు కూడలిలో నిలబడి అన్నాను-

-‘మనం మన సోదరులను చంపవద్దు

వాళ్ల కోసం

మనం చావవద్దు’-

★★★★★

34. వీడుకోలు

వీడుకోలు!

స్నేహితులారా!

వీడుకోలు!

మిమ్మల్ని నా హృదయంలో మోసుకుపోతున్నాను

గుండెలో లోతుగా

నా మనసు నిండా నేను పడే ఘర్షణనూ-

వీడుకోలు!

స్నేహితులారా!

వీడుకోలు!

తీరం వద్ద వరుసలో నిలబడవద్దు,

పిక్చర్ కార్డులపై గీసిన పక్షుల్లా,

నాకు జేబురుమాలులు ఊపుతూ

అవి నాకు వద్దు

నఖశిఖ పర్యంతం,

నా స్నేహితుల కళ్లలో నన్ను నేను చూసుకుంటున్నాను

స్నేహితులారా!

పోరాటంలో, పనిలో సహచరులారా!

మాటలు లేని వీడ్కోలు-

రాత్రులు తలుపుకు తాళం వేస్తాయి

సంవత్సరాలు కిటికీలకు వల వేస్తాయి

నేను జైలు పాట పాడతాను, పోరాట గీతాన్ని

మనం మరల కలుద్దాం! స్నేహితులారా! మరల కలుద్దాం!

కలిసి సూర్యుడి వేపు చూసి నవ్వుదాం

కలిసి పోరాడుదాం

స్నేహితులారా! పోరాటంలో, పనిలో;

సహచరులారా!

వీడుకోలు!

★★★★★

35. సూక్ష్మ ప్రపంచం

(ఇండియా విప్లవకారుడు బెనర్జీ గురించి-1934)

స్వర్ణబిందువులా నక్షత్రకాంతి నా కంటిలో పడుతూ
అంతరిక్షపు చీకటిని చీల్చుకుంటూ
తొలిసారి....

భూమి మీద ఒక్క నేత్రమూ లేదు,
ఆకాశం వేపు చూసేందుకు,
నక్షత్రాలు వృద్ధులయ్యాయి
భూమి ఇంకా పసిపాప

తారలు సుదూరాన
మన ప్రపంచం వాటి మధ్యన
చాలా చిన్నది, సూక్ష్మమైనది

ప్రపంచంలో అయిదో వంతు ఆసియా
ఆసియాలోని ఇండియాలోని కలకత్తా నగరంలో
బెనర్జీ గురించి వార్త
కలకత్తాలో అతడిని దారిలో ఆపారు.
ఆపి చేతులకు సంకెళ్లు వేసారు

నేను పట్టించుకునే స్థితిలో లేను
తలపైకెత్తి ఆకాశం వేపు చూసేందుకు -
నక్షత్రాలు సుదూరంగా ఉన్నాయి
భూమి చాలా చిన్నది
నేను పట్టించుకోను
నా కవసరం లేదు...

(A fragment from Life and Death of Benerjee - 1934)

★★★★★

36. సామ్రాజ్యవాదపు గోడ

ఆ గోడ

ఆ గోడ

బాల్కన్ పర్వతాల పక్కన రెండవ బాల్కన్

ఆ గోడ, ఆ గోడ

ఆ గోడ దగ్గర ప్రజల్ని నిలబెట్టి కాలేస్తున్నారు

ఆ గోడ ప్రతి అడుగుకూ ఉన్నది చరిత్ర

ఆ గోడ అంత దీర్ఘ చరిత్ర

మగవాళ్లని చంపి వాళ్ల వృషణాల్ని పీకి,

యవ్వన రసాన్ని పిండి, గడ్డిపోచల్లా ఎండి,

బక్కగా ఉన్న సిఫిలిటిక్ సుఖవ్యాధిగ్రస్తులైన

అస్థిపంజర రూపున్న మిలియనీర్లకిస్తున్నారు

వేశ్యల శరీరాల్లో పాతిపెట్టబడిన ఆ మిలియనీర్లు

మారణకాండను రేడియో సంగీతంలా వింటున్నారు,

గోడ దగ్గర బుల్లెట్ల సంగీత నేపథ్యంలో-

ఆ గోడ దగ్గర పోగుచేస్తున్నారు 1914 కన్నా

మరింత ఎక్కువగా మందిని, మనుషుల్ని-

సూర్యకాంతి రాగానే చీకటిపోయి కలుగులో దాక్కున్నట్లు

సామ్రాజ్యవాదులు పారిపోతున్నారు

బ్రిటిష్ యుద్ధ నౌకలలో రాజ్యాల కూటమి

తుపాకిమందు వాసన కొట్టే తెల్ల గ్లవుస్ తొడుక్కుని,

వాళ్ల రాజకీయవేత్తలు, కుళ్లిన మానవ మాంసాన్ని పోగుచేస్తారు.

రెండవ అంతర్జాతీయ సామ్రాజ్యవాద సైనికాధికారి,

వేదాంతి, మత భూమిని తవ్వి సారవంతం చేసేందుకు,

విష పుష్పాల్ని సేకరించి

బ్యాంకు నోట్లపై గాధల్ని వ్రాస్తారు.

పర్యాంగనేట్ను ప్రేమించే కవిని,
మృత్యు కిరణాలనమ్మే కెమిస్టును,
అందరినీ తరలిస్తారు
గోడపై ఎగిరే పతాక కిందకు
ఆ గోడ, ఆ గోడ
ఆ గోడ దగ్గర ప్రజల్ని నిలబెట్టి కాలేస్తున్నారు

(తూర్పును ఆవరించి ఉన్న సామ్రాజ్యవాదపు గోడ
బోంబే నుంచి ఇజ్మీర్ వరకు నెట్టబడుతున్నపుడు)

★★★★★

37. షేక్ బెడ్రెద్దీన్

చాలా వేడిగా ఉంది
ఎంత వేడిగా ఉందంటే
రక్తసిక్త పిడి ఉన్న మొండి కత్తిలా

చాలా వేడిగా ఉంది
మబ్బులు దట్టంగా కమ్మి పగిలేట్లు
వెంటనే పగిలి కుమ్మరించేలా

కొండగుట్టల మధ్య కదలకుండా
అతడు దిగువకు దృష్టి సారించాడు
గద్దకళ్లు అవి, మైదానాన్ని పరికించాయి

అక్కడ అత్యంత సుందరమైన ప్రేమమూర్తి
నేలతల్లి ప్రసవించబోతున్నది
అప్పుడే ప్రసవించ బోతున్నది

చాలా వేడిగా ఉంది
అతడు క్షితిజ రేఖ వేపు చూసాడు
కనుబొమలు చిట్లించి

పిల్లల తలలను రక్తసిక్త 'పాపీ' పూలగా,
ఆర్తనాదాల నగ్న ధ్వనుల్ని ఈడ్చుకుంటూ వస్తున్న
అయిదు నాలుకల అగ్ని కనిపించిందతడికి

చాలా వేడిగా ఉంది
బెద్రెడ్డిన్ అనుచరుడు రైతు ముస్తఫా
రైతు ముస్తఫా చూసాడు యువరాజు మురాద్ ను

‘అయిదిన్ రాజ్యంలో ముస్తఫాను హతమార్చు’
అది రాజాజ్జు; మురాద్, రాజ్యానికి వారసుడు
వస్తున్నాడు అయిదు శిఖల అగ్గిలా

ముస్తఫాకు భయం లేదు, కోపం రాలేదు
చిరునవ్వు నవ్వుతూ చూసాడటవేపు
ముస్తఫా, నమ్మకస్తుడైన వీరుడు బెద్రెడ్డిన్-

అది నేలతల్లి ప్రసవించే సమయం
బెద్రెడ్డిన్, వీరులు చూసారు అగ్నిమంటల వేపు
మృత్యుదళం వస్తోంది రాజాజ్జు రెక్కలపై

కొండ గుట్టలలోంచి చూస్తున్నారు రైతువీరులు
వాళ్లు నేల నుంచి పండించారు ద్రాక్షలు, దానిమ్మలు,
అత్తిపళ్లు, పశువుల నుంచి తీసారు తేనెకన్న చిక్కనైన పాలు

ఆ నేలతల్లి వారి ననుగ్రహించింది
అసంఖ్యాక పశువులు, సింహపు జూలున్న అశ్వాలు
సరిహద్దు గోడలు లేని మైదానాలు

చాలా వేడిగా ఉంది
నేలతల్లి ప్రసవించబోతున్నది
మబ్బులు దట్టంగా కమ్మి పగలబోతున్నవి

చాలా వేడిగా ఉంది
తొలి వానచుక్క, మధురమైన పదంలా
నేలపై పడబోతున్నది

అకస్మాత్తుగా, నింగి నుంచి, గుట్టల నుంచి
నేల నుంచి నీటి ప్రవాహంలా జారుతూ
బెర్రెడ్డిన్ వీరులు అడ్డుకున్నారు మురాద్ అగ్ని సైన్యాన్ని

పదివేల గొడ్డళ్లు మెరిసాయి
టూర్కిష్ రైతులు, గ్రీకు నావికులు, యూదు వర్తకులు
దూసుకుపోయారు శత్రుసైన్యంలోకి

ఎరుపు ఆకుపచ్చని పతాకలు, కంచు శిరస్రాణాలు
కవచాలు, డాలులు, కత్తులు ముక్కలు ముక్కలైనా
సాయంకాలానికి మిగిలారు రెండువేల మంది

అందరూ కలిసి పాడేందుకు, కలిసి వలను లాగేందుకు
కలిసి నేలను దున్నేందుకు, కలిసి మెలిసి బతికేందుకు
రక్త తర్పణ చేసి కలిసిపోయారు నేలలో!

రెండువేల గాయాలు పదివేల గేయాలై
నేలతల్లి ఒడిలో, లోయలో ప్రతిధ్వనించినా
ఆరోజు వాళ్లు ఓడిపోయారు రేపటి గెలుపుకు బీజాలు వేసి-

★★★★★

38. రాత్రి మంచు కురుస్తున్నది

ఈ ప్రపంచానికావల ఉన్న గొంతులను వినాలని కాదు,
నిగూఢ భావాలతో ఈ కవితను నింపాలని కాదు,
రత్ననిపుణుడు హారాన్ని కూర్చినట్లు యతిప్రాసలుంచాలని కాదు,
అందమైన పదాలు, అపురూపమైన చర్మలు జొప్పించాలని కాదు,
కృతజ్ఞతలు దైవమా,

ఈ రాత్రి వాటన్నింటిని అధిగమించాలని

ఈ రాత్రి

నేనాక వీధి గాయకుడిని, నా గొంతులో ప్రత్యేకత లేదు
నేను నీకోసం పాడే పాటను నీవు భరించలేకపోవచ్చు

రాత్రి మంచు కురుస్తున్నది

నీవు మాడ్రిడ్ ద్వారం వద్ద ఉన్నావు

నీ ముందు ఒక సైన్యం

నీ స్వంతమైన సుందర విషయాలను చంపివేస్తూ

ఆశ, జిజ్ఞాస, స్వేచ్ఛ, పిల్లలు.... పట్టణం....

మంచు కురుస్తున్నది

బహుశా ఈ రాత్రి నీ పాదాలు శీతలంగా ఉంటాయి

మంచు కురుస్తున్నది

నీ గురించి నేను ఆలోచిస్తున్నప్పుడు

ఓ బుల్లెట్ నిన్ను నేలకూల్చవచ్చు

ఇక నీ ఉనికి ఉండదు

మంచు, గాలి, పగలు, రాత్రి....

మంచు కురుస్తున్నది

నీవు మాడ్రిడ్ ద్వారం ముందు నింజోడానికి ముందు

నీవంటున్నావు- 'నో పసరస్'-

నీవెక్కడో నివసిస్తూ ఉండి ఉంటావు

ఎవరికి తెలుసు

బహుశా, నీవు అస్తురియా బొగ్గుగనుల నుంచి వచ్చి ఉంటావు
నీ తల చుట్టూ రక్తంతో తడిచిన బ్యాండేజి
ఉత్తరాన తగిలిన గాయాన్ని కప్పుతూ
బహుశా, నీవే అయ్యుంటావు నగర శివార్లలో ఆఖరి బుల్లెట్ పేల్చింది
'జంకర్స్' అప్పుడు బిల్ బావాను తగలబెట్టున్నారు
లేక, నీవొక అద్దె సైనికుడివి కావచ్చు
ఏదో జమీందారు ఫెర్నాండో వలెస్కరాస్ డి కొర్టోబాస్ కు పనిచేస్తూ,
లేదా, ప్లాజాడెల్ సాల్ లో నీకో చిన్న దుకాణం ఉండి ఉంటుంది
రంగురంగుల స్పానిష్ ఫ్రూట్ అమ్ముతూ ఉండవచ్చు
నీకే నైపుణ్యమూ ఉండకపోవచ్చు, మంచి గొంతు మినహా
నీవు ఫిలాసఫీ, న్యాయశాస్త్రంలో విద్యార్థివి కావచ్చు,
నీ పుస్తకం ఇటలీ ట్యాంకుల కింద పడి నలిగిపోవచ్చు,
నీ యూనివర్సిటీ క్యాంపస్ లో దాడి జరిగినప్పుడు-
నీవు స్వర్గాన్ని నమ్మకపోవచ్చు లేక నీ మెడలో దారానికి
శిలువ వేలాడుతూ ఉండవచ్చు.
ఎవరు నీవు? ఏమిటి నీ పేరు? ఎక్కడ పుట్టావు?
నిన్నెప్పుడూ చూడలేదు, ఇక ఎప్పటికీ చూడనేమో!
ఎవరికి తెలుసు? బహుశా, సైబీరియాలో కొల్చాక్ లను ఓడించావా?
దుమ్ముపినార్ యుద్ధరంగంలో పడి వున్నావా?
ఒక్కోసారి నీ ముఖం రాబ్ స్పియర్ రిలా కనిపిస్తుంది.

నిన్నెప్పుడూ చూడలేదు, ఇక ఎప్పటికీ చూడలేనేమో!
నీవెప్పుడూ విని ఉండవు, ఎప్పటికీ వినవు నా పేరు.
మన మధ్య సముద్రాలు, పర్వతాలు,
నా అసహాయత, కమిటీ ఆఫ్
నాన్ ఇంటర్ వెన్షన్ అడ్డుగా ఉన్నాయి.
నేను నీ దగ్గరకు రాలేను. కనీసం ఓ పెట్టెనిండా కాట్రీడ్జ్ లను
పంపలేను, లేదా తాజా కోడిగుడ్లను, ఓ జత వులెన్ మేజోళ్లను.

అయినా నాకు తెలుసు

ఈ శీతల వాతావరణంలో

నీ తడిపాదాలు మాడ్రీడ్ ద్వారాన్ని కాపలా కాస్తున్నాయి

ఇద్దరు నగ్న పసిపాపల్లా

నాకు తెలుసు

గొప్పది, అందమైనది అక్కడున్నది

గొప్పది, అందమైనది మానవుడు సృష్టించాల్సింది ఉన్నది

నా మనసు కోరుకునే చక్కని చిరునవ్వులు

మాడ్రీడ్ ద్వారాన్ని కావలి కాస్తున్న సైనికుడి కళ్లలో కనబడాలి

రేపు, నిన్నటిలానే, ఈ రాత్రి

నేనింకేమీ చేయను, అతడిని ప్రేమించడం మినహా!

(డిసెంబర్ 25, 1937)

★★★★★

39. స్వాతంత్ర్య పోరాటం

మొదటి ప్రపంచయుద్ధం (1919-1922) ప్రాంతంలో "Sickman of Empire" - ఒట్టోమాన్ తుర్కుల చక్రవర్తి జర్మన్లతో కలిసి ఓడిపోయి బ్రిటీష్, ఫ్రెంచి, ఇటాలియన్ పాలకులతో 'Serves' ఒప్పందంపై సంతకాలు చేసాడు. ముస్తఫా కెమల్ అటా టుర్క్ సామ్రాజ్యవాదులకు, ఒట్టోమాన్ పాలకులకు వ్యతిరేకంగా సాగించిన స్వాతంత్ర్యపోరాటంలో నజిమ్ హిక్తెమ్ పాల్గొన్నాడు. 1940లో జైలులో ఉన్నప్పుడు వ్రాసిన కవితలో భాగం ఇది.

ఎక్కువ సంఖ్యలో వాళ్లు
భూమిపైనున్న చీమలకన్నా
సముద్రంలోని చేపలకన్నా
ఎక్కువ సంఖ్యలో వాళ్లు-

పిరికివాళ్లు, ధైర్యవంతులు
అమాయకులు, జ్ఞానులు
పసివాళ్లు, విధ్వంసకులు
వారి సాహసాలు ఈ కవితా పంక్తులు.

వంచనాపరుడి ప్రలోభాలకు లోబడి
చేతిలోని పతాకను నేలపై పడేసినవాళ్లు
వెన్నుచూపి వెనక్కి పారిపోయిన వాళ్లు
తిరుగుబాటుదారులపై కత్తి దూసినవాళ్లు
ఆకుపచ్చని చెట్టులా నవ్విన వాళ్లు
కారణం లేకుండా ఏడ్చిన వాళ్లు
తల్లిని, భార్యను తిట్టిన వాళ్లు
వాళ్లు చేసిన పనులు ఈ కవితా వాక్యాలు

విధి, ఖడ్గం, బొగ్గు, పంచదార, ఎర్రటి రాగి
వస్త్రాలు, ప్రేమ, కర్మశత్రుం, జీవితం
పరిశ్రమలోని అన్ని శాఖలు,

నింగి, ఎడారి, నీలి సముద్రం,
విషాదకరపు నదీ తీరాలు
దున్నిన నేల, పట్టణాలు
వాటి తలరాత మారుతుంది ఒక ఉదయాన
చీకటి అంచున తెల్లవారు జామున
చేతులతో నేలను నొక్కి లేచి నిలబడతారు వాళ్లు

తెలివిగల అద్దాలు వాళ్లు
చక్కటి వర్ణాలను ప్రతిఫలిస్తారు
మన శతాబ్దంలో వాళ్లు పరాజితులు,
వాళ్లే విజేతలు!
చాలా చెప్పవచ్చు వాళ్ల గురించి, పోరాడితే
'వాళ్లు కోల్పోయేదేమీ లేదు, బానిస సంకెళ్లు తప్ప'-

★★★★★

40. వాలిలో కొందరు

సమయం మూడు గంటల ముప్పై నిముషాలు
దళం పొజిషన్లో నిలబడి ఉంది
హలముర్-అయ్యాలిక్ రోడ్డు మీద
ఇజ్మీర్ కార్పొరల్ ఆలి కళ్లు నిక్కపొడుచుకుని చూస్తున్నాడు
దళంలోని వారిని ఒకరి తరువాత ఒకరిని
మరల వారిని చూడనన్నట్లు
మొదటివాడిది ఎర్రజుట్టు
రెండోవాడిది నలుపు, మూడోవాడికి నత్తి
కాని, వాడికన్నా గొప్ప గాయకుడు లేడక్కడ
నాలుగోవాడికి తియ్యటి భక్త్యాలంటే ఇష్టం
అయిదోవాడు తన మామను చంపినవాడిని చంపాలనుకుంటున్నాడు
ఉర్షానుంచి విడుదల కాగానే,
ఆరోవాడి పాదాలు పెద్దవి, అతడి సోదరులు దావావేశారు
అతడు తన వాటా ఆస్తిని, ఎద్దును వలస వచ్చిన భార్యకు రాసిచ్చాడని,
అతడు స్నేహితులకు ఆపదవస్తే రక్షిస్తాడు.
అందరూ అతడిని 'ఎర్జురమ్ తిక్కవాడు' అంటారు
ఏడోవాడు నెహమెత్ కొడుకు ఉస్మాన్ - సకర్య, ఇనాను,
ఠార్డానెల్లిలో గాయపడినవాడు, ఇంకొన్ని గాయాలు కావాలని
కళ్లార్చుకుండా నిలబడి ఉన్నాడు
ఎనిమిదవవాడు - ఇబ్రహీం, భయంతో పళ్లు ఫటఫట లాడిస్తున్నాడు
ఇజ్మీర్ కార్పొరల్ ఆలి అన్నాడు-
- 'భయమేసి కుందేలు పారిపోదు
పారిపోతున్నది కాబట్టి భయపడుతుంది'

సమయం నాలుగు గంటలు కావస్తోంది
బ్లాక్ మౌత్-విల్లోరివర్ సెక్టార్ పన్నెండో పదాతిదళం
వాళ్ల చూపులు సుదూర లక్ష్యంపై స్థిరపడి ఉన్నాయి
వాళ్ల చేతులు ట్రీగ్గర్ల వేపు కదుల్తున్నాయి

అందరూ ఎవరి స్థానాల్లో వాళ్లున్నారు, గోతుల్లో,
 మతబోధకుడి ఒక్కడి దగ్గరే తుపాకి లేదు
 చచ్చిన వాళ్ల మనిషి, విరిగిన విల్లో చెట్టుకొమ్మను
 మక్కా దిక్కుకు పాతుతున్నాడు
 ఉదయప్రార్థన, తలవంచి, అరచేతులు పట్టుకుని
 స్పష్టమైన అంతరాత్మతో, శాశ్వత విశ్రాంతి గృహం
 స్వర్గం వేపు ప్రార్థనలు చేస్తున్నాడు.
 గెలిచినా, ఓడినా మృతుల ఆత్మలకై ప్రార్థిస్తాడతడు.

సమయం నాలుగు గంటల నలభై అయిదు నిమిషాలు
 సందిక్కి గ్రామాల వద్ద అశ్వీకుడొకడు నల్లటి గడ్డం కలవాడు
 మేపుల్ చెట్టు దగ్గర గుర్రం పక్కన నిలబడి ఉన్నాడు
 చుకురోవా నుంచి తెచ్చిన గుర్రం చీకటిలో తోకాడిస్తున్నది
 దాని మోకాళ్లపై రక్తం, నోటి చుట్టూ సురగ

రెండవ అశ్వీకదళం నాలుగో కంపెనీ
 గుర్రాలు, కత్తులు, మనుషుల్లో యుద్ధవాసన పసిగట్టింది
 దూరంగా గ్రామంలో కోడి కూసింది
 నల్లటి గడ్డమున్న అశ్వీకుడు పగతీర్చుకోవడంలోని
 సౌందర్యాన్ని నమ్మినవాడు, అశ్వీక సైన్యం గురించి తెలియదు—

కొజాబెపిలో బురుజుపై ఉన్నవాడు అతడిని చూసాడు
 కుడివేపున అయిదు అడుగుల దూరంలో జనరల్స్ ఉన్నారు
 అతడు ఎర్రటి తోడేలులా ఉన్నాడు
 అతడి నీలికళ్లు నక్షత్రాలా మెరుస్తున్నాయి
 అగాధం ఒడ్డుకు నడిచాడతడు
 ముందుకు వంగి గాలిలోకి ఎగిరాడు
 కొజాతెపి నుంచి అఫ్యాన్ కొండల్లోకి
 చీకటిలో జారుతున్న నక్షత్రంలా.

(అతడు ముస్తఫా కెమెల్ అటాటూర్క్)

41. నల్లతాచు కథ

ఏంటెప్ ప్రజలు మంచి విలుకాళ్లు
ఎగుర్తున్న కొంగ కంటిని గురిచూసి కొట్టగలరు,
పరిగెత్తే కుందేలు వెనుక కాలును కూడా.
పొడుగాటి అరేబియన్ గుర్రాలపై స్వారీ చేస్తూ
ఆకుపచ్చటి సైప్రస్ వృక్షాలను తలపిస్తారు.

ఏంటెప్ వేడిగా ఉంటుంది
ఏంటెప్ గట్టి ప్రదేశం
ఏంటెప్ ప్రజలు గొప్ప విలుకాళ్లు
ఏంటెప్ ప్రజలు ధైర్యవంతులు

ఏంటెప్ గ్రామాల్లోకి రాకమునుపు
ఓ రైతుకూలీ ఆ నల్లతాచు-
సంతృప్తిగా ఉండో, లేకనో వాళ్లు
అతడికి ఆలోచించే సమయం ఇవ్వలేదు.

పొలం ఎలుకలా పిరికివాడిలా కనిపించేవాడు
ధైర్యం అనేది తుపాకులు, గుర్రాలు, పొలంతో వస్తుండేమో!
అతడికి తుపాకులు, గుర్రాలు, పొలం వేపు
సన్నటి మెడపై పెద్ద తలకాయ అతడిది.

అతడు నల్లతాచు కాకమునుపు
శత్రువు ఏంటెప్ లో చొరబడ్డాడు
బాదం చెట్టుమీద దాక్కున్న అతడిని దింపి
గుర్రంపైకెక్కించి చేతికి తుపాకి ఇచ్చారు స్థానికులు

ఎంటెప్ నిండా ఎర్రరాళ్లు ఆకుపచ్చ తొండలు
వేడి మబ్బులు గాలిలో తిరుగుతున్నాయి అటూ యిటూ
అవిశ్వాసుల దగ్గర తుపాకులున్నాయి, గుట్టల్లో వాళ్లు
ఎంటెప్ ప్రజలు ఓడిపోయారు మైదానంలో

అవిశ్వాసులు గుళ్లవర్షం కురిపిస్తున్నారు
నేలను గోతులమయం చేస్తున్నారు
ఎంటెప్ రక్తంతో నేల తడిచి ఎర్రబడింది
నల్లతాచు కాకమునుపు అతడు పొదలో దాక్కున్నాడు

అది చాలా చిన్ని పొద
అతడి భయం, తల చాలా పెద్దవి
నేలబారున పడుకున్నాడతడు
తుపాకిలో బుల్లెట్టు పెట్టలేదు

వేడిగా, దుస్తరంగా ఉంది ఎంటెప్
ఎంటెప్ ప్రజలు ధైర్యవంతులు, గొప్ప నేర్పరులు
అయితే, అవిశ్వాసుల దగ్గర మంచి తుపాకులున్నాయి
మైదానాన్ని వదిలి వెళ్లారు ఎంటెప్ ప్రజలు

నల్లతాచుకు ఆలోచించుకునే సమయమివ్వలేదు
అతడు పొలం ఎలుకలా బతికాడిన్నాళ్లా
పొలం ఎలుక పిరికిది. పొద చాలా చిన్నది
అతడు నేలబారున పడుకుని ఉన్నాడు.

తెల్లరాతి వెనక నుంచి నల్లతాచు
తల బయటకు పెట్టి చూపించింది నాలుక చీలిక
కళ్లు ఎర్రగా మండుతూ బుసకొడ్డున్నప్పుడు
బుల్లెట్ తగిలి తల పగిలి చచ్చిందది

చచ్చిన నల్లతాచును చూసాడు
కాబోయే నల్లతాచు
భీకరంగా అరుస్తూ నిలబడ్డాడు
జీవితంలో మొదటిసారి ఆలోచించాడు

‘మృత్యువా నీవు ఇనుపపెట్టెలో దాక్కున్నా వదలను’-
అరుస్తూ ముందుకు దూకాడు ‘పొలం ఎలుక’గా
పిలువబడిన నల్లతాచు; అతడిని చూసి కదిలారు
ఎంటెప్ వీరులందరూ ఒక్కమ్మడిగా ముందుకు

ఇంతవరకు ఇది మనందరం విన్న కథ
ఎంటెప్ ప్రజలు, నల్లతాచుగా మారిన పొలం ఎలుక
వీరోచితంగా పోరాడిన విజయగాథ
ఆ నల్లతాచు గెరిల్లాలకు నాయకుడైన విధం మనకెరుక!

★★★★★

42. నీ హస్తాలు - వాళ్ల అసత్యాలు

నీ చేతులు రాళ్లలా పవిత్రమైనవి
జైలులో పాడే పాటల్లా, విషాదకరమైనవి
పెద్దగా, లావుగా పెంపుడు జంతువుల్లా
ఆకలితో ఉన్న చిన్నపిల్లల ఆగ్రహ వదనాల్లా....

నీ చేతులు తేనెటీగల్లా శ్రమిస్తాయి
బరువుగా, పాలు నిండిన పాలిండ్లలా,
ప్రకృతిలా సాహసంగా
మొరటు చర్మం అడుగున మెత్తగా, మృదువుగా

ఈ ప్రపంచం ఎద్దు కొమ్ముల మీద నిద్రపోదు
నీ చేతుల మీద మోయబడ్తుంది
అబద్ధాలు మీకు ఆహారంగా ఇవ్వబడతాయి
ఆకలితో మీరు నకనకలాడ్తున్నప్పుడు

కడుపు నిండా తినకుండానే ఖననం చేయబడతావు
పళ్లున్న చెట్లను కొట్టి కొందరు దోచుకుంటారు
ఆసియా, ఆఫ్రికా ప్రజలు ఆకలితో అలమటిస్తుంటే
అమెరికా, యూరప్ చేతులు వంచన చేస్తుంటాయి

ఏంటెన్నాలు, పేపర్లు, పుస్తకాలు, ప్రార్థనలు అన్నీ అబద్ధాలే,
పదాలు, రంగులు, గొంతులు, పాటలు అన్నీ నయవంచనలే,
తిరుగుబాటును అణచేందుకు తీర్పులు సృష్టిస్తారు
నియంతలు, ధనస్వాములు మార్పులు పసిగడతారు
నీ హస్తాలు శిలలైనప్పుడు వాళ్ల అసత్యాలు బద్దలవుతాయి

43. ఇరవయ్యవ శతాబ్దం

–“మనందరం గాఢనిద్రలోకి పోదామిప్పుడు,
మరల వందేళ్లకు మేలుకుందాం, ప్రియతమా!”

కాదు

నేను సైన్యాన్ని విడిచిపెట్టి రాలేదు
అంతేకాక నాదేశం నన్ను భయపెట్టదు
ఈ దరిద్రపు శతాబ్దం సిగ్గుతో కుములుతున్నది
నా దేశం గొప్పగా ధైర్యంగా వీరోచితంగా ఉన్నది

తొందరగా పుట్టినందుకు నేనేమీ చింతించలేదు
నేను ఇరవయ్యవ శతాబ్దానికి చెందినవాడిని
అందుకు గర్వపడతాను
నా వాళ్ల మధ్య ఉంటే చాలు, అదే నాకు పదివేలు
మరో కొత్త ప్రపంచానికై పోరాడుతాను

“ఇంకో వందేళ్లలో, ప్రియతమా!”–

అంతకుముందు కాదు, అన్నీ ఉన్నా
ఈ శతాబ్దం చచ్చి పునర్జన్మిస్తుంది
ఈ శతాబ్దపు ఆఖరి రోజులు అందంగా ఉంటాయి
ఈ శతాబ్దం సూర్యకాంతితో ప్రకాశిస్తుంది, నీ కనులలానే.

★★★★★

44. శత్రువులు

బుర్సాకు చెందిన టవల్ నేతగాడు రెజెప్ శత్రువులు వాళ్లు
కరాబుక్ కర్మాగారపు ఫిట్టర్ హసన్కు విరోధులు వాళ్లు
మచ్చె మహిళ లాంటి పేదలకు అహితులు వాళ్లు
రైతుకూలీ సులేమాన్కు, నీకు, నాకు
ఆలోచించగలిగిన ప్రతివాడికి,
మన దేశానికి, ప్రియతమా, శత్రువులు వాళ్లు!

వాళ్లు ప్రజల ఆశకు శత్రువులు, ప్రియతమా,
ప్రవహించే నదులకు, పండ్ల చెట్లకు
కళకళలాడుతున్న పాడిపంటలకు శత్రువులు
వాళ్ల సుదుటి మీద మృత్యువు ముద్ర వేసింది
వాళ్ల పళ్లు రాలి, వళ్లు కుళ్లి చస్తారు.
ఓడిపోయి దొర్లుకుంటూ పారిపోతారు
జన్మలో మరల తిరిగి రారు
ఖచ్చితంగా, ప్రియతమా, ఖచ్చితంగా
ఈ అందమైన దేశంలో స్వేచ్ఛ నడుస్తుంది నిర్భీతిగా
శ్రామికుడి దుస్తులలో శ్లాఘనీయంగా, హాయిగా.

★★★★★

45. నీవు - నేను

మనం ఏపిల్లో సగభాగం
మరోసగం ఈ మహా ప్రపంచం

మనం ఏపిల్లో సగభాగం
మరో సగం ఈ మానవ ప్రపంచం

నీవు ఏపిల్లో సగభాగం
నేను దానిలోని మరో సగం

నీవు-నేనూ.

★★★★★

46. పాల్ రాబ్‌సన్‌కు

వాళ్లు మన పాటల్ని పాడనివ్వరు, పాల్ రాబ్‌సన్,
గరుడపక్షి గాయకుడా, నల్లని సోదరుడా
వాళ్లు మన పాటల్ని పాడనివ్వరు

వాళ్లకు భయం, పాల్ రాబ్‌సన్
వాళ్లకు ఉదయమంటే భయం
చూడడం, వినడం, స్పృశించడం భయం
ప్రేమించడం భయం, ఫెర్వెంట్ ప్రేమలా

వాళ్లకు గింజలంటే భయం, నేల,
నీరు, స్నేహితుడి కరస్పర్శ అంటే భయం
ఏ తగ్గింపు, కమీషన్, వడ్డీ లేనివి
చిన్న పిట్టను ప్రేమగా చేతుల్లోకి తీసుకోవడం భయం

వాళ్లు భయపడుతున్నారు, నల్లని సోదరుడా
మన పాటలు వాళ్లను భయపెడతాయి, పాల్ రాబ్‌సన్!

★★★★★

47. నిరాహార దీక్ష అయిదవ రోజు

సోదరులారా

నేను మీతో చెప్పదలుచుకున్నది, అర్థమయ్యేట్లు
చెప్పలేకపోతే, మీరు నన్ను క్షమించగలరు...
నాకు కళ్లు తిరుగుతున్నాయి, బాగా తాగినవాడిలా
'రాకి' సారా తాగి కాదు, ఆకలితో... కొద్దిగా...

సోదరులారా

నేను జైలులో లేను, నిరాహారదీక్ష లోనూ లేను
ఈ మే నెల రాత్రి ఆవరణలో పడుకుని ఉన్నాను
తారల్లా మెరిసే మీ కళ్లు నా తలకు దగ్గగా ఉన్నాయి
నా మాతృమూర్తి చల్లని చేయిలా, జీవహస్తం.

సోదరులారా

మీరు నన్ను విడిచి వెళ్లలేదు
నన్ను, నా దేశాన్ని, నా ప్రజలను;
మిమ్మల్ని నేను ప్రేమించినట్లు
నన్ను ప్రేమించారు మీరు, కృతజ్ఞతలు

సోదరులారా

నాకు చావాలని లేదు, మరణించినా మీ మధ్యనే ఉంటాను
ఆరగాన్ ఆశావాద కవిత్వంలో, పికాసో తెల్ల పావురంలో
రాబ్‌సన్ గీతాలలో, సహచరుల విజయ దరహాసాలలో
మార్సెల్లిన్ నావికుల మధ్య హాయిగా, సంతోషంగా నిలిచి ఉంటాను

★★★★★

48. అతుకు పెట్టడం

పొలం సిద్ధంగా ఉన్నది
నవజాత శిశువులా నగ్నంగా
పొలం సిద్ధంగా ఉన్నది
దాని తడి పెదాలు తెరుచుకున్నాయి
ఇంకా వేచి చూడాల్సిన అవసరం లేదు
ఉదయాన విత్తనాలు పడతాయి చిన్న పురుగుల్లా పైనుంచి
నేల ఆనందంతో కంపించింది
తెరచుకుంటూ, మూసుకుంటూ
కురుస్తున్న గింజలను తనలో పొదుముకుంటున్నది
హాయిగా, రెండింతలు ఆనందంగా
అలిసి, తడిచి నేల పులకరించింది
ఆమె అనవచ్చు - 'నేను మృత్యువు కన్నా గట్టి దానిని'-
ఎందుకంటే ఆమె ఇప్పుడు గర్భవతి.
తేనెటీగలు తేనెపట్టు నుంచి సూర్యుడి వేపు ఎగిరాయి
వాటికి ముందు రాణి ఈగ ఎగుర్తుండగా,
సన్నని కూనిరాగంలా పలుచగా ఉన్నాయి రాణి రెక్కలు
ఆమె నడుము సన్నగా, లేతగా ఉన్నది
మూడు ఎర్రని చారలు బంగరు వెండ్రుకలున్న పొట్టపై
బలిష్ఠమైన మగ తేనెటీగ ఆమెను గాలిలో కరిసింది
క్షణమాత్రపు కలయిక, కాస్త పెనుగులాట
రాణి విడివడగా, రాకుమారుడు నేలపై పడినాడు.

అడవిలో వాళ్ల గది కిటికీ తెరుచుకున్నది
 పైన దట్టంగా మేఘాలు
 లోపల ఉక్కబోస్తున్నది, గర్భాశయంలోలా
 మనిషి ముఖం మీద వెలుగు
 దిగువన ఆమె కనుల కాంతి
 వర్షం కుండపోతగా కురిసింది
 ఆమె తన లేత ఆకుపచ్చ కనులను మూసినది
 అరవిరిసిన అధరాల మధ్య ముత్యాల మెరుపు
 వర్షపు వెచ్చదనాన్ని తన్మయంగా అనుభవించిందామె.

స్పందిస్తున్న నాడిలా నదీ ప్రవాహం
 చెట్లకు వగరుకాయలు, పదునైన ముళ్లు
 ఉపయోగం లేని వృక్షంలా
 ఎండలో పాటలా మెరిసింది గొడ్డలి అంచు
 సగం నరకబడిన చెట్టు కాండంలోకి
 వేరే మొక్క అతికించబడింది

ఇప్పుడా మొక్క చెట్టై కాస్తుంది మధుర ఫలాలు
 కొత్త ప్రపంచం ముళ్లు లేని లోకం
 పెద్ద పెద్ద ఆకులు, తియ్యని పళ్లు....

★★★★★

49. ఉదయం

నేను నిద్ర లేచాను
నీవెక్కడున్నావు?
నీ స్వంత ఇంటిలోనూ...
నీకింకా అలవాటు కాలేదు
లేచేప్పటికి నీ స్వంత ఇంటిలో ఉండడం
పదమూడేళ్లు జైలులో ఉంటే
దాని పర్యవసానం ఇలా ఉంటుంది.

నీ పక్కన పడుకున్న వాళ్లెవరు?
ఒంటరితనం కాదు, నీ భార్య
దేవదూతలా గుర్రుపెట్టి నిద్రపోతున్నది
గర్భవతి అవునా,
ఇప్పుడు టైమెంత?
ఎనిమిదవుతుందా-
సాయంకాలం వరకూ నీవు సురక్షితమే
ఎందుకంటే పోలీసులు
పగటిపూట ఇంటిపై దాడి చెయ్యరు....

★★★★★

50. అదీ ప్రశ్న

ఈ ప్రపంచంలోని ధనమంతా వారి దాహాన్ని తీర్చలేదు
వాళ్లకింకా ఇంకా ధనం కావాలి
నీవు చంపాలి, నీవు చనిపోవాలి
వాళ్లు ఇంకింత, మరింత ధనం పోగు చేసుకోడానికి.

ఆ విషయాన్ని వాళ్లు బహిరంగంగా ఒప్పుకోరు
ఎందు కొమ్మలకు రంగురంగుల లాంతర్లు తగిలిస్తారు
మెరిసే అబద్ధాలను వీధులలో పరిగెత్తిస్తారు
వాళ్ల తోకలకు మెరుపు కాగితాలను అతికిస్తారు

సంతలో వాళ్లు డప్పులు మోగిస్తుంటారు
గుడారాలలో వ్యాఘ్ర మానవుడు జలకస్య, తలకాయ లేనివాడు
తీగెపై నడిచి విన్యాసాలు చేసేవాళ్లు
అన్నీ నకిలీ, అద్దె ముఖాలు-

మోసపోయినా, మోసపోకున్నా
అదీ ప్రశ్న
మోసపోకపోతే నీవు బతుకుతావు
మోసపోతే నీవు మాయమైపోతావు.

★★★★★

నజిమ్ హిక్మత్

(Nazim Hikmet)

(15 జనవరి 1902 - 3 జూన్ 1963)

నజిమ్ హిక్మత్ రాన్ టుర్కీ కవి, నాటక రచయిత, నవలాకారుడు, స్ట్రీన్ రైటర్, డైరెక్టర్, అతడి కవిత్వం - Lyrical flow of Statements - లయబద్ధంగా ఉంటుంది. రొమాంటిక్ కమ్యూనిష్టుగా, రొమాంటిక్ రివల్యూషనరీగా పేరుబడ్డ నజిమ్ హిక్మత్ కవిత్వం ప్రాచీన జానపద గాథల్ని చదువుతున్నట్లు, వింటున్నట్లుగా అనిపించి పాఠకుడిని కవి సృష్టించిన ఊహలోకాల్లోకి, యుద్ధ మైదానాల్లోకి, మానవ బలహీనత ప్రాంగణాల్లోకి తీసుకుపోతుంది. చక్కని పదబంధాలు, విరోధాభాసలు, వినూత్న విశ్లేషణలు, విభిన్న విశేషణలతో నజిమ్ హిక్మత్ కవిత్వం నిత్యనూతనంగా అనిపిస్తుంది.

దాదాపు యాభై భాషల్లోకి అనువదించబడిన నజిమ్ హిక్మత్ కవిత్వంలోని కొన్ని ఎన్నిక చేసిన కవిత్వలు బెంగాలి, హిందీ, ఉర్దూ ఇప్పుడు తెలుగు భాషల్లోకి అనువదించబడినాయి.

తన రాజకీయ భావాల వలన జీవితంలో చాలా భాగాన్ని జైళ్లలోనో ప్రవాసంలోనో గడిపిన నజిమ్ హిక్మత్ తన జీవితాన్ని కవిత్వ రూపాన, రచనలలో అత్యద్భుతంగా వర్ణించాడు.

తండ్రి వేపు టుర్కీష్, తల్లివేపు జర్మనీ, పోలిష్, జార్జియన్ వంశావళి ఉన్న ఉన్నత కుటుంబంలో జన్మించాడు నజిమ్. తాత సెర్క్స్ నిజామ్ పాషా; తండ్రి హిక్మత్ బెయి. తల్లివేపు తాతగారు హాసన్ ఎన్వర్ పాషా, అమ్మమ్మ లైలా హానిమ్. తల్లి - ఆయెషా దషలిలా - చిత్రకారిణి.

తండ్రి హిక్మత్ బెయి చేసిన వ్యాపారాలు కలిసిరాక కష్టాలు పడినాడు.

ఓట్టమాన్ సామ్రాజ్యంలోని సలోనిక (Thessalonika) లో 15 జనవరి, 1902 నాడు నజిమ్ హిక్మత్ జన్మించాడు.

స్కూలులో ఉండగానే కవిత్వం వ్రాసిన నజిమ్ హిక్మత్ 1918లో ఓట్టమాన్ నావల్ స్కూల్ నుంచి గ్రాడ్యుయేషన్ పూర్తి చేసి నావల్ ఆఫీసర్ గా పనిచేసాడు. మొదటి ప్రపంచయుద్ధ కాలంలో టర్కీ జర్మనీ పక్షాన యుద్ధం చేసింది. అనారోగ్య కారణాలతో 1920లో విధుల నుంచి తప్పించబడినాడు.

—“పద్దెనిమిదేళ్ల వయసులో గుండె వొడిసెల రాయిలా దూసుకుపోతుంది. శిరస్సు భుజాలపై సరిగా కూర్చోదు”—

1921లో తన స్నేహితులతో కలిసి టర్కీ స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో పాల్గొన్నాడు. అంకారాలో వారికి ముస్తఫా కెమెల్ పాషాతో పరిచయమయ్యింది. వాలా నూరుద్దీన్, నజిమ్ హిక్మెత్లు పాషా కోరికపై వ్రాసిన విప్లవగీతం స్వాతంత్ర్య సమరయోధుల్ని ఉత్తేజపరచింది. వాళ్ల కమ్యూనిష్టు భావాలు నచ్చని వారితో విభేదాలు రాగా ఇద్దరు మిత్రులు జార్జియా సోవియట్ సోషలిస్టు రిపబ్లిక్కు వెళ్లి రష్యన్ విప్లవపు (1917) ఫలితాలను అధ్యయనం చేసారు. 1922లో మాస్కో వెళ్లి నజిమ్ యూనివర్సిటీలో ఎకనమిక్స్, సోషియాలజీ చదివాడు. ప్లదిమిర్ మయకొవ్స్కీ, వసెవాలాద్ మెయిర్హోల్డ్, లెనిన్ రచనల ప్రభావం నజిమ్పై పడింది.

సోవియట్ ప్యూబలిసిటీ కవితా ధోరణి అతడికి నచ్చింది. టర్కీలోని సాంప్రదాయ కవిత్వ శైలిని వదిలి స్వేచ్ఛాకవిత్వ (Free Verse) శైలిలో తన కవితలను అద్భుతంగా మలిచాడు. అతడి కవితలలో లోర్కా, అరగాన్, మయకొవ్స్కీ, ఫయాజ్, నెరుడా కవితల ఛాయలు కానవస్తాయి. అగ్నిలక్షణం, లయాన్వితం, ఆదర్శ దర్శనం, జలపాత ప్రవాహ ధోరణి నజిమ్ హిక్మెత్ కవిత్వంలో కనిపిస్తుంది.

అతడి అనేక కవితలకు జుల్పు లివానెలి, సెమ్ కరకలు సంగీతాన్ని సమకూర్చినారు. గ్రీకు భాషలోకి అనువదించబడిన కవితలను సంగీతబద్ధం చేసినది మానస్ లొయిజొస్, థానస్ మిక్రాట్స్కస్.

1938 నుంచి 1965 వరకు టర్కీలో అతడి కవిత్వం నిషేధించబడింది.

1940లో నజిమ్ హిక్మెత్ నిర్బంధించబడినప్పుడు పాబ్లో పికాసో, పాల్ రోబ్సన్, జీన్పాల్ సార్త్రెలు అతడి విడుదలకై కృషి చేసారు.

19 మే 1950 నాడు సామూహిక క్షమాభిక్ష ద్వారా విడుదలై నజిమ్ హిక్మెత్ టర్కీ నుంచి రొమెనియా అక్కడ నుంచి రష్యా (USSR) కు చేరుకున్నాడు. 22 నవంబర్ 1950 నాడు అతడికి World Council of Peace అంతర్జాతీయ పురస్కారం లభించింది. (పాబ్లో పికాసో, పాల్ రోబ్సన్, వాండా జకుబోవస్కా, పాబ్లో నెరుడాలతో పాటుగా).

శీతలయుద్ధ కాలంలో (Cold War) దశాబ్దాల పాటు టర్కీ పాలకులచే నిర్బంధానికి గురైన నజిమ్ హిక్మెత్ 3 జూన్ 1963 నాడు ఉదయం ఆరున్నర

గంటల సమయంలో వార్తా పత్రికను తీసుకోబోతూ గుండెపోటు రాగా కన్నుమూసాడు.

ఇరవయ్యవ శతాబ్దపు ప్రసిద్ధకవి, టర్కీ కవులలో Free Verse లో కవిత్వం వ్రాసిన తొలి తరం కవులలో ఒకడు, కమ్యూనిష్టు దేశాలలో బహుళ ప్రాచుర్యాన్ని పొందినవాడు, కవిత్వాన్ని "The bloodiest of the arts" గా అభివర్ణించినవాడు, 1915, 1922లలోని ఆర్మీనియన్ మారణకాండను నిర్ణవదంగా వ్యతిరేకించిన ప్రముఖ కవి నజిమ్ హిక్మెత్.

“బ్రతకడమనేది నవ్వులాట కాదు. నీవు బతకాలి ఓ ఉడుతలా
 జీవితాన్ని తీవ్రమైన విషయంగా తీసుకోవాలి
 డెబ్బై ఏళ్లు దాటినా, ఆలివ్ చెట్లు నాటాలి
 నీ పిల్లల కోసమనే కాదు
 నీవు నమ్మని మరణం గురించి భయపడీ కాదు
 బతకడం, ఒక్కోసారి, భారంగా తోచినప్పుడు”

కవిత్వాన్ని "De poetize" కవిత్వ రహిత కవిత్వంగా మార్చే ప్రయత్నం చేసాడు నజిమ్ హిక్మెత్. అతడి మెమైకితిమ్ దెన్ ఇన్ సాన్ మంజలరలి - Portraits of people from my land - ఇరవై వేల పంక్తుల కావ్యం మార్క్సిష్టు భావజాలంతో నిండి ఉన్న అతడి కవిత్వం అనేకసార్లు సెన్సారుకు గురయ్యింది. నిషేధించబడింది. ప్రజాకవిగా, విప్లవ కవిగా టర్కీలో జేజేలందుకున్న నజిమ్ హిక్మెత్ సదా స్మరణీయుడు.

“హృదయంలోని అసత్యాలను కప్పిపుచ్చుకోవడానికి,
 వీధులలో, పుస్తకాలలో, తల్లుల జోలపాటలలో నుంచి,
 దైనందిన వార్తలు చదివే వ్యక్తి చదివే వార్తల వరకూ
 ఎంత ఆనందకరమైనదో కదా, ఆ విషయం, ప్రియతమా
 ఏం జరిగిందీ, ఏదింకా దారిలో ఉన్నదో తెలుసుకోవడం”-

నజిమ్ హిక్మెత్ అన్నట్లు - అత్యంత సుందరమైన పదాలు నీకు చెప్పాలనుకున్నాను, కాని, నీకింకా చెప్పలేదు”-

అందుకే ఈ పుస్తకం.....

ప్రవాస కవి - నజిమ్ హిక్మత్

ఇస్టాంబుల్లోని 'హెదర్పాస' (Haydarpara) రైల్వేస్టేషను. ఈ స్టేషన్ దగ్గర అనేక ప్రయాణాలు మొదలవుతాయి. కొన్ని ముగుస్తాయి. నజిమ్ హిక్మత్ వ్రాసిన Human Landscapes from my Country లో చాలా భాగం జైలు నాలుగు గోడల మధ్య వ్రాసిందే.

1902లో ఇప్పటి గ్రీసు-థెస్సాలిలోని ఉన్నత కుటుంబంలో జన్మించి తన కమ్యూనిస్టు భావాల వల్ల జీవితంలో చాలాభాగం జైళ్లలోనో, ప్రవాసంలోనో గడిపాడు నజిమ్ హిక్మత్.

“అయితే సెలిమ్ కమ్యూనిస్టు కాదు
అతడికి కమ్యూనిజం అంటే తెలియదు
పద్దెనిమిదేళ్ల వయసు అతడిది
పనిగంటలు పధ్నాలుగు నుంచి పదికి తగ్గించమన్నాడు
ఇరవై అయిదు కురుష్లు కాదు యాభై ఇమ్మన్నాడు
పోలీసులు వేరేవిధంగా అనుకున్నారు
సెలిమ్ను నేలపై పడవేసారు,
లేచేప్పటికి తన కాళ్లపై నిలబడే పరిస్థితి లేదు”-

పదిహేనేళ్లు జైలులో గడపడం, జీవితపు వసంతకాలాన్ని ఒంటరి పక్షిలా పంజరంలో గడపడం, ఎప్పుడు మెడకు ఉరితాడు బిగుస్తుందో, ఎప్పుడు జీవన దీపం ఆరిపోతుందో తెలియని స్థితి. అయినా అతడి ధిక్కారస్వరంలో మార్పు లేదు.

“వాళ్లు దేశాన్ని ఒక చేత్తో అమ్ముతూ
మరో చేత్తో దేశభక్తి గురించి ప్రవచిస్తారు
దేశాన్ని ప్రేమించడం ఎలాగో ఈ వెధవలకేం తెలుసు?
వీళ్లకు తెలిసిందల్లా యుద్ధ వ్యూహాలు,
ఫ్యాక్టరీలు, గిడ్డంగులు, పొలాలు, ఇళ్లు-
వాళ్ల ఆస్తుల్ని, ధనాన్ని తీసివేసి చూడు

వాళ్లు కూర్చున్న కుర్చీలను లాగివేసి చూడు
స్వదేశం కాస్తా వాళ్లకు శత్రుదేశంలా కనిపిస్తుంది”-

అతడి కవిత్వంలో ఘర్షణ, కన్నీళ్లు, పేదరికం, ప్రేమ, ఆత్మాభిమానం, ఒంటరితనం, విరహం, వేదన, తుపాకులు, బుల్లెట్లు అన్నీ స్పష్టంగా కానవస్తాయి.

17000 పంక్తులకు పైగా ఉన్న Human Landscapes లో అన్ని రకాల ప్రజల జీవన విధానాలు సహజంగా కానవస్తాయి. అవన్నీ అతడు వ్రాసిన కథలు, నాటకాలు, వ్యాసాలు, కవితలలో టర్కీ దేశపు ప్రజల మానసిక స్థితిని ఆనాటి కాల పరిస్థితులను హృద్యంగా వర్ణిస్తాయి.

“ఒక ఆకుపచ్చని చెట్టులా, ఒంటరిగా, స్వేచ్ఛగా
ఒక చక్కని అరణ్యంగా, సౌభ్రాతృత్వంతో
జీవించడమే కదా మన ఆశ, కోరిక!”

నూతన ప్రపంచంపై ఆశ వీడనివాడతడు. 24 సెప్టెంబర్ 1945 నాడు అతడు వ్రాసిన వాక్యాలు సదా స్మరణీయాలు-

“అత్యంత అందమైన సముద్రాన్నింకా దాటలేదు,
అత్యంత సుందరమైన బాలుడింకా పెరగలేదు,
అత్యంత మనోహరమైన రోజుల్నింకా చూడలేదు,
అత్యంత లలితమైన మాటలను నీకు చెప్పాలనుకున్నవి,
ఇంకా నీకు నేను చెప్పనే లేదు”-

అతడి కవిత్వంలో అధివాస్తవికతా ధోరణి అకస్మాత్తుగా కానవచ్చి పాఠకులలో అలజడి రేకెత్తిస్తుంది.

“సంధ్యా సమయాన ప్రకటించకుండానే
స్టేషన్ చేరుకున్నది మంచుతో కప్పబడి.
నేను ప్లాట్‌ఫారం మీద నిలబడి ఉన్నాను
కోటు కాలర్ పైకెత్తి పెట్టి ఉంచి
ప్లాట్‌ఫారం ఖాళీగా ఉన్నది
స్లీపర్ విండో కర్టెన్లు తెరుచుకున్నాయి

క్రింది బెర్త్లో ఎర్రటిజుట్టు యువతి
 ఎర్రటి గోధుమరంగు శిరోజాలు, నీలికళ్లు
 ఎర్రటి పెదాలు, గారాబం చేసినట్లు గుంభనగా
 ట్రెయిన్ ఎలా వచ్చిందో అలానే వెళ్లిపోయింది
 నేను పైబెర్త్లో నిద్రపోతున్నాను.”

“అంత గాఢనిద్ర నాకెప్పుడూ పట్టలేదు
 ఇరుకుగా, సన్నగా, చెక్కతో చేయబడిన బెర్త్-
 ఆమె క్రింది బెర్త్లో నిద్రపోతున్నది
 ఇరుకుగా, సన్నగా, చెక్కతో చేయబడిన బెర్త్లో-
 ఇద్దరం నిద్రపోయాం, అంత గాఢనిద్ర మేమెప్పుడూ పోలేదు.
 ఇరుకుగా, సన్నగా, చెక్కతో చేయబడిన బెర్త్లో.”

టర్నింగ్ సైనికులు కొరియాలో యుద్ధం చేస్తున్నప్పుడు వాళ్లను లొంగిపొమ్మని
 కరపత్రాలు వ్రాసి ఆకాశం నుంచి సైనికులకు అందేట్లు పడవేసినపుడు
 టర్కీ పార్లమెంట్ అతడి పౌరసత్వాన్ని రద్దుచేసింది. అంతకు మునుపే అతడి
 పుస్తకాలు నిషేధించబడినాయి. అన్ని నిర్బంధాలనూ ఎదుర్కున్న నజీమ్ హిక్మెత్,
 టర్నింగ్ సాహిత్యంలో Modernism ను ప్రవేశపెట్టినవాడిగా, విప్లవ కవిగా శాశ్వత
 స్థానాన్ని పొందినాడు.

సంతోషపు చిత్రాన్ని చిత్రించగలవా, అబిదిన్?
 తేలికైన పద్ధతిలో కాదు
 దేవదూత లాంటి మాతృమూర్తి తన గులాబి బుగ్గలు
 పసివాడికి పాలు తాగిస్తున్నట్లు కాదు,
 తెల్లటి వస్త్రంపై ఎర్రటి ఏపిల్ ఫలాలుంచినట్లు కాదు,
 అక్వేరియంలో నీటి బుడగలను వదుల్తూ తిరిగే
 ఎర్రటి చేపను చిత్రించినట్లు కాదు,
 అలా కాకుండా
 సంతోషపు చిత్రాన్ని చిత్రించగలవా, అబిదిన్?

అబిదిన్ దినో (Abidin Dino) Picture of Happiness ను తన మిత్రుడైన నజిమ్ హిక్మత్ కోరిక మేర చిత్రించాడు. దానిని కోవిడ్-19 కాలంలో ఇండియాలోని హిందీ సినిమా నటుడు షాహిద్ కపూర్ ఇతరులతో పంచుకున్నాడు.

అలాగే నజిమ్ హిక్మత్ కవితాన్ని బెంగాలీ, హిందీ, ఉర్దూ, నేపాలీ భాషల్లోకి అనువదించారు.

ఇండియాకు చెందిన బెంగాలీ విప్లవకారుడు బెనర్జీ మీద నజిమ్ హిక్మత్ వ్రాసిన కవిత కూడా కమ్యూనిష్టు సర్కిల్స్లో ప్రసిద్ధి గాంచింది.

ఇప్పుడు అత్యంత సుందరమైన తెలుగు భాషలో నజిమ్ హిక్మత్ కవిత్వం “ఇనుప బోనులో సింహం” (Lion in an Iron Cage)గా ప్రచురింపబడుతున్నది.

నజిమ్ హిక్మత్ కాలరేఖ

- 15 జనవరి 1902 - ఢెస్సాలోనికి - గ్రీసులో జననం
పదకొండేళ్ల వయసులో తొలి కవిత వ్రాసినాడు.
- 1918 : "సైప్రస్ చెట్ల మధ్య వారింకా దుఃఖిస్తూనే ఉన్నారా?"
కవిత ప్రచురింపబడింది.
- 1919 : హెబ్లియాదా నావిక పాఠశాల నుంచి గ్రాడ్యుయేషన్ పూర్తి కాగా
నావల్ ఆఫీసర్ గా నియామకం (హమిదియా నౌకలో)
- 1920 : గ్రాండ్ ప్రెజ్ విజేత - అల్మెదార్ వార్తాపత్రికలో
- 1921 : ఉద్యోగం నుంచి విముక్తి - అనారోగ్య కారణాల వల్ల; తరువాత
అనటోలియాలో స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో పాల్గొన్నాడు. మాస్కో వెళ్లాడు.
- 1924 : టర్కీకి తిరిగి వచ్చాక 15 సంవత్సరాల జైలు శిక్ష - అతడి కవిత్వం,
రచనల వల్ల మాస్కోలో ప్రవాసం.
- 1927 : "సూర్యుడిని తాగేవాళ్లు" పుస్తక ప్రచురణ
- 1938 : దేశద్రోహ నేరంపై 28 సంవత్సరాల నాలుగు నెలలు జైలుశిక్ష
- 1939 : "Human Landscapes" - 17000 పంక్తుల కావ్యం
- 1950 : సామూహిక క్షమాభిక్ష వల్ల విడుదలై రష్యాకు ప్రవాసం
- 1951 : టర్కీష్ పౌరసత్వం రద్దు చేయబడింది.
- 1963 : జూన్ 3న Heart Failure తో మరణం
- 2002 : UNESCO - The Year of Nazim Hikmet గా
2002 సంవత్సరాన్ని ప్రకటించింది.
- 2009 : జనవరి 5 నాడు అతడి టర్కీష్ పౌరసత్వం పునరుద్ధరించబడింది.

Dr. LANKA SIVA RAMA PRASAD

M.B.B.S; M.S. GENERAL SURGERY

M.Ch. CARDIOTHORACIC SURGERY

Fellow in VASCULAR SURGERY

Post graduate Diplomate in Human Rights

Post graduate Diplomate in Television Production

Cell animation Specialist- Heart Animation Academy

Computer Animation Specialist- Pentafour- Chennai

Web Engineer and Web Designer- Web City- Hyderabad

Fellow of Indo- Asian Poetry Society

Founder of Writer's Corner / Srijana Lokam

Columnist - Andhra Jyothi (Nivedana)

Founder of Waves (Warangal Aids Voluntary Educational Society)

I. తెలుగు కవిత్వం - Poetry (Telugu)

1. ఆల్కెమీ - Alchemy
2. వానమబ్బుల కాంతిఖడ్గం - Vaana Mabbula Kanthi Khadgam
3. టీకప్పులో తుఫాన్ - Tea Kappulo Toofan
4. తంగేటి జున్ను - Tangeti Junnu
5. కర్కాటకం - Karakatakam (Cancer)
6. ఒక సరస్సు-అనేక హంసలు - Oka Sarassu - Aneka Hamsalu
7. మరణశాసనం - Marana Saasanam
8. శ్రీ లలితా సహస్రనామ స్తోత్రం - Sri Lalitha Sahasranama Stotram
9. కుయ్యో-మొర్రో శతకం - Kuyyo - Morro Satakam
10. భైరవ శతకం - Bhairava Satakam
11. కోవిడ్-19 ప్యారడీలు - Covid-19 Parodies
12. గాయపడిన జింక పిలుపు - Gayapadina Jinka Pilupu
13. మహావాక్యం - Mahavaakyam
14. కుంకుమ భరిణి - Kukum Bharine

II. Poetry (English)

1. Shades
2. The Twilight Zone
3. My Poem is My Birth Certificate
4. The Pendulum Clock, The Gramophone, the pen and the type writer
5. The Vigilance Whistle!
6. How to Cook a Delicious Poem
7. Windows and Apples
8. The Guerdon of Poesy
9. The Haste Land

10. Bees Need No Invitation When Flowers Bloom...
11. Poetravelogue
12. Wow- Supercalifragilisticexpialidocious
13. The Lost Songs of a Lone Traveler!
14. Che Guevara
15. Coffee - Poems
16. The Tortured Artist
17. Yuddhohanishad (The Upanishad of War)
18. The Making of Mahatma - (Collector's Edition)
19. An Epic of Kashmir
20. The Legend of Lady Yang Guifei- China
21. Tjukurpa- (Australian aboriginal stories- poetry)
Dream Time - Every When)
22. Trident (Love, War and Peace) along with
Maria Miraglia, Ayubkhawar
23. Journey to Manasa Sarovar
24. Prima ballerina- Roberta di Lara
25. The Casket of Vermilion- The legend of Sammakka- Sarakka
26. Penning with Penguins (Antarctica)

III. కథలు-నవలలు-వ్యాసాలు (తెలుగు) - Stories, Novels, Essays... (Telugu)

1. కత్తి అంచుపై - నాయిర్ కథలు - Katti Anchupai (Noir Stories)
2. కరోనా కత్తిఅంచుపై - నాయిర్ కథలు (Noir Stories)
3. ఛుప్ కె ఛుప్ కె - స్త్రీల వ్యాధుల కథలు (Woman Diseases)
4. కథలు-కవితలు - Kathalu - kavitalu
5. ప్రపంచ ప్రసిద్ధ కథలు - World Famous Stories
6. అక్షరార్చన - Akshararchana (philosophical essays)
7. దీప నిర్వాణ గంధం (మృత్యువు) - Deepa Nirvana Gandham (Death)
8. స్వప్నశాస్త్రం-1 - Swapna Sastram (Dreams-1)
9. స్వప్నశాస్త్రం-2 -కలలు-పీడకలలు - Kalalu-PeedaKalalu (Dreams-2)
10. సంఖ్యాశాస్త్రం - Sankhya Sastram (Numerology)
11. డాక్టర్ జయదేవ్ కార్టూన్లు - Dr. Jayadev Cartoons
12. సత్యాన్వేషణలో - నవల - In Search of Truth (Novel)
13. జీనోమ్ - నవల - Genome (Biotechnology Novel)
14. కోవిడ్-19 - నవల - COVID-19 - Biotechnology Novel
15. వైరసులు-వాక్సినులు - నవల - VIRUSES - VACCINES
16. అయిదో అశ్వికుడు - నవల - The fifth horseman

17. డాక్టర్ విక్రమార్కు-కరోనా బేతాళ కథలు (Corona Stories)
18. ప్రపంచ రాజకీయ సింహాసన ద్వైతంశిక - 32 కథలు
19. ప్రపంచతంత్ర కథలు - Prapanchatanthra Kathalu

IV. అనువాదాలు - ఇంగ్లీషు నుంచి తెలుగులోకి

Classics (English to Telugu)

గ్రీకు సాహిత్యం (Greek Literature)

1. ఇలియాడ్ - Iliad (Homer)
2. ఒడిస్సీ - Odyssey (Homer)-
3. ఎపిక్ సైకిల్ - Epic Cycle (Homer)
4. ఎడిపస్ రెక్స్ - Oedipus Rex- Sophocles
5. ఏంటిగోని - Antigone-- Sophocles-
6. ది ట్రోజన్ విమెన్ - The Trojan Women- Euripides
7. శాఫో కవిత్వం - The Poems of Sappho-
8. ఇది విలువైనది - The Axion Esti (Odysseus Elytis)
9. సెంచరీ ఆఫ్ లవ్ - Century of Love (Roula Pollard)

లాటిన్ సాహిత్యం (Latin Literature)

1. ఈనీడ్-వర్జిల్ - Aeneid (Virgil)
2. డివైన్ కామెడీ - డాంటె - Divine Comedy (Dante)

జర్మన్ సాహిత్యం (German Literature)

1. ఆత్మను అమ్మిన మానవుడు - Faust - Goethe
2. కాలి నడకన ఆర్కాడియాకు - Barefoot to Arcadia - Aprilia Zank

నార్డిక్ సాహిత్యం (Nordic Literature)

1. పెద్దవ్వు చెప్పిన కథలు - Poetic Eddas

సుమేరియన్ సాహిత్యం (Sumerian Literature)

1. గిల్గామేష్ చరిత్ర - The Epic of Gilgamesh
2. ఇనాన్నా - Inanna

ఫ్రెంచి సాహిత్యం (French Literature)

1. ఫ్రెంచి కవిత్వం - French Poetry
2. కంటక పుష్పాలు - Le Flures du Mal-- Charles Baudelaire

పర్షియన్ సాహిత్యం (Persian Literature)

1. జరాతుష్ట్రుడి గాథలు - Zoroaster- Gathas
2. మన్నవి-1 జలాలుద్దీన్ రూమి - Masnavi- Rumi
3. మన్నవి-2 జలాలుద్దీన్ రూమి - Masnavi- Rumi

4. మన్నవి-3 జలాలుద్దీన్ రూమి - Masnavi- Rumi
5. మన్నవి-4 జలాలుద్దీన్ రూమి - Masnavi- Rumi
6. మన్నవి-5 జలాలుద్దీన్ రూమి - Masnavi- Rumi
7. మన్నవి-6 జలాలుద్దీన్ రూమి - Masnavi- Rumi
8. పక్షుల సభ - ఫరీదుద్దీన్ అత్తర్ - Birds Conference - Attar
9. మధుశాల - రుబాయిలు - Omar Khayyam

రష్యన్ సాహిత్యం (Russian Literature)

1. రసధుని - Russian Poetry

మెక్సికన్ సాహిత్యం (Mexican Literature)

1. మెక్సికన్ సాహిత్యం - Mexican Poetry

లాటిన్ అమెరికన్ సాహిత్యం (Latin American Literature)

1. లాటిన్ అమెరికన్ కవిత్వం - Latin American Poetry - Part-1

స్పానిష్ సాహిత్యం (Spanish Literature)

1. పాబ్లో నెరుడా కవిత్వం - Pablo Neruda Poetry
2. ప్రేమ-మృత్యువు - Love-Death - Frederick Garcia Lorca

టర్కీ సాహిత్యం (Turkey Literature)

1. టర్కీ కవిత్వం - దివాన్ కవిత్వం - Turkish Poetry
2. బోసులో సింహం - నజీమ్ హిక్మత్ - Nazim Hikmet Poetry

తమిళ సాహిత్యం (Tamil Literature)

1. శిలప్పదికారం - Silappadikaram - Illango Adigal
2. మణిమేఖల - Manimekhala - Sattanar
3. తమిళ సరస్వతి అందెల రవళి - Sangam Poetry

కాశ్మీరీ సాహిత్యం (Kashmir Literature)

1. లల్లదేవి వాక్కులు - Lal Ded - Vakhs

హిందీ సాహిత్యం (Hindi Literature)

1. మధుశాల - Madhusala- Harivams Roy Bachchan

ఉర్దూ సాహిత్యం (Urdu Literature)

1. గాలిబ్ గీతమాలిక - Ghalib Ghazals

పోలండ్ సాహిత్యం (Poland Literature)

1. పోలండ్ కవిత్వం - Ten Color Rainbow - The Poems from Poland (Bilingual)
2. తొలి వాన కురిసిన తరువాత.... Jak Ziemia Po Pierwszym Deszezu

3. క్షణాలు - Moments - AlicjaKubreska
4. అంతరించిన దీపాల ప్రపంచం - The World of Extinct Lamps - Izabela Zubko
5. పవిత్ర త్రిమూర్తిత్వం - Izabela Zubko - The Holy Trinity
6. హైకూలు - Krzysztof Kokot - Around the Haiku
7. జీవిత రహస్యాలు - Juliusz Erazm Bolek - The Secrets of Life - A Calendar in verse
8. అయిదవ ఋతువు - Agnieszka Jarzebowska - The Fifth Season
9. నీలి నిరీక్షణ - Bozena Helena Mazur-Nowak's - Blue Longing
10. (కాదు) నా కవిత - Alicja Kuberska's (Not) My Poem (Telugu)
11. సంచార గాయని - I am a Troubador - Renata Cygan

చైనా సాహిత్యం (China Literature)

1. మూడు రంగుల కుంచె - China Classical Poetry
2. యాంగ్ గ్యుఫీ కథ - The Legend of Lady Yang Guifei

తైవాన్ సాహిత్యం (Taiwan Literature)

1. తైవాన్ ఆడపడుచు - Tayouan Pai Pai- Yaw-Chin Fang

ఈజిప్ట్ సాహిత్యం (Egypt Literature)

1. ప్రాచీన ఈజిప్ట్ గాథలు - Ancient Egypt Stories
2. పరమాత్మునిలో ఐక్యమవుదాం - Lets be one in The One - George Onsy

ఫిలిప్పీన్స్ సాహిత్యం (Philippines Literature)

1. పదివేల పంక్తులు - Ten Thousand Lines - Edwin Cordevilla
2. ఈడెన్ పూల వికాసం - Eden Blooms- Eden S. Trinidad
3. ఫిలిప్పీన్స్ జానపద గాథలు - Philippines Folk Tales

ఆస్ట్రేలియా సాహిత్యం (Australia Literature)

1. చిరుగాలి నా ప్రేమికుడు - The Wind My Lover- Ade C. Manila
2. నా లోపలి నిరీక్షణ - The Inner Quiet - Deepa Chandran Ram

ఘనా సాహిత్యం (Ghana Literature)

1. జీవితానికి అసలైన అర్థం - The Real Meaning of Life - Dr. Rashid Pelpuo

మొరాకో సాహిత్యం (Morocco Literature)

1. దీర్ఘ రెక్కల శ్వాస - The Long-Winged Breath- Oulaya Drissiel Bouzadi

లెబనాన్ సాహిత్యం (Lebanon Literature)

1. నాజీనామన్ కవిత్వం - Naji Naaman Poetry

బ్రూనై సాహిత్యం (Brunei Literature)

1. సున్నిత హస్తాలు - Smooth Hands- Sosonjan A. Khan

మలేషియా సాహిత్యం (Malaysia Literature)

1. ఆణిముత్యాలు – Pearls of Wisdom- Pramila Khadun

కెనడా సాహిత్యం (Canada Literature)

1. అలలపై స్వారీ – Riding the Tide- Ashok Bhargava

ఇటాలియన్ సాహిత్యం (Italian Literature)

1. గులాబీ మేఘాల గ్రహలోకం – The Planet of Pink Clouds - Sergio Camellini
2. నాట్యం చేసే గాలులు – Dancing Winds- Maria Miraglia

నేపాల్ సాహిత్యం (Nepal Literature)

1. సూర్యరశ్మి – Sun Shower- Krishna Prasai

పాకిస్తాన్ సాహిత్యం (Pakistan Literature)

1. స్వర సమ్మేళనం – Symphony and Other Poems - Ayub Khawar

ఆంగ్ల సాహిత్యం (English Literature)

1. పారడైస్ లాస్ట్ – Paradise Lost - John Milton
2. పారడైస్ రిగెయిన్డ్ – Paradise Regained - John Milton
3. తీర్థయాత్రకుని ప్రగతి – Pilgrim's Progress - John Bunyan
4. జీవితం – Emily Dickinson Poetry - Part I
5. ప్రేమ – Emily Dickinson Poetry - Part II
6. ప్రకృతి – Emily Dickinson Poetry - Part III
7. కాలము – శాశ్వతత్వము – Emily Dickinson Poetry - Part IV
8. ఒంటరి జాగిలం – Emily Dickinson Poetry - Part V
9. విలియం బ్లేక్ కవిత్వం – William Blake Poetry
10. టి.ఎస్. ఎలియట్ కవిత్వం – T.S. Eliot Poetry
11. నాందేవ్ ధసాల్ కవిత్వం – NamdeoDhasal Poetry
12. జలపాతం – Jalapatam (Eighteen English Poets)
13. డబ్బు మనిషి – DabbuManishi (Money Poetry)
14. శాంతియుద్ధం – Santi Yuddham (War-Peace)
15. మధుశాల – Rubaiyat- Edward Fitzgerald
16. సౌగంధిక – Sougandhika (Master Poems in English-1)
17. తూర్పు-పడమర (Master Poems in English-2)
18. ప్రేమ కురిసిన వేళలో... (Master Poems in English-3)
19. వాళ్ళు ముగ్గురూ (Master Poems in English-4)
20. అలనాటి కొత్తగాలి (Master Poems in English-5)

21. మంచు తుఫాన్ (Master Poems in English-6)
22. ఎండా-వానా (Master Poems in English-7)
23. పిల్లనగ్రోవి పిలుపు (Master Poems in English-8)
24. అల్లంత దూరాన ఆ పాట వినవచ్చే (Master Poems in English-9)
25. నాలుగు దిక్కులు (Master Poems in English-10)
26. దివ్య వస్త్రాల కోసం (Master Poems in English-11)
27. ఒక మధుశాల (Master Poems in English-12)
28. క్రీస్తు అద్భుత గీతాలు (ChristuAdbhutaGeethalu)
29. క్రీస్తు నడిచిన దారిలో (The Path of Christ)
30. అలింద సంగీతం - Chamber Music - James Joyce
31. మార్మిక నావికుడు - The Mystic Mariner- Madan Gandhi
32. శతరూప - Sataroopa- A.K. Khanna
33. వాసుదేవ్ చక్రవర్తి కవిత్వం - Basudeb Chakraborti
34. జ్వాలలతో పోరాటం - Fighting the Flames- Dr. Jernail S. Anand
35. వెన్నెల అలలు - Rippling Moonbeams- Lily Swarn

V. Translations (From Telugu to English)

1. The Great Battle (Suprasanna) - సాంపరాయం - కోవెల సుప్రసన్నాచార్య కవిత్వం
2. The Tree of Fire (AnumandlaBhoomaiah) - అగ్నివృక్షం - భూమయ్య కవిత్వం
3. The Poems of Kuppam (Seeta Ram) - కుప్పం కవితలు - సీతారామ్ కవిత్వం
4. We Need a Language (Sudhakar) - మాకూ ఒక భాష కావాలి - తుల్లిమల్లి విల్సన్ సుధాకర్
5. The Broken Grammar (Sudhakar) - దళిత వ్యాకరణం - తుల్లిమల్లి విల్సన్ సుధాకర్
6. The Voice of Telangana (Madiraju Ranga Rao) - తెలంగాణ స్వరం - మాదిరాజు రంగారావు
7. Fire and Ice (Rama Chandramouli) - రామా చంద్రమౌళి కవిత్వం
8. This is no Streaking (Stories - K.K. Menon) - కె.కె. మీనన్ కథలు
9. The Pool of Blood (Naveen) - రక్త కాసారం - అంపశయ్య నవీన్ నవల
10. The Enraged Voice- Ravi Maruth - ఉద్రిక్త స్వరం - రవి మారుత్ కవిత్వం
11. To Whomsoever it may concern -Prasen - ఎవరికీ వర్తస్తే వారికి - ప్రసేన్ కవిత్వం
12. Bouquet of Telugu Songs and Poems - ప్రసిద్ధ తెలుగు పద్యాలు, పాటలు

VI. Miscellaneous- English)

1. Potana's Bhagavatam
2. Soundarya Lahari - Sankaracharya's Soundarya Lahari
3. Modern Bhagavadgita
4. The Songs of Annamayya
5. In Search of Truth (Novel)
6. How to be happy (Philosophy)

VII. Books translated into Multiple Languages

1. The Casket of Vermilion- English - Dr. Lanka Siva Rama Prasad
  - i. The Casket of Vermilion -Telugu - Dr. Lanka Siva Rama Prasad
  - ii. The Casket of Vermilion -Telugu - పాతూరి రఘురామయ్య, సుప్రసన్నాచార్య
  - iii. The Casket of Vermilion - Urdu- JawaidNaseem
  - iv. The Casket of Vermilion - Punjabi- Prof. Joginder Singh Jogi
  - v. The Casket of Vermilion - Malayalam - Sarala Ram Kamal
  - vi. The Casket of Vermilion- Marathi- Narayana Mudgalkar, Neelima Mudgalkar
  - vii. The Casket of Vermilion - German - Sabine Stiglmayr, Aprilia Zank
  - viii. The Casket of Vermilion - Polish - Alicja Kubreska
  - ix. The Casket of Vermilion - Philippines- Eden.S. Trinidad
  - x. The Casket of Vermilion - Chinese- Tian yu
  - xi. OchrowaSzkabutka - Polish - Alicja Kubreska
2. Trident- English, Telugu, Italian, Urdu
3. The Legend of Lady Yang Guifei- English, Telugu, Malayalam, Mandarin

He won many awards nationally and internationally- He is the recipient of

1. T.S. Eliot award- 2017,
2. Global poet Award - CANADA-WIN - 2017,
3. Life time achievement Award - Ghana- 2017,
4. Kibatek medal -Turkey - 2017
5. Rael international Award - 2017
6. Poet Laureate Award - Delhi - 2017
7. SahitiRajahamsa award - Vizag - 2017
8. Poet Laureate-Kazakhstan - 2017
9. Pentasi-B Life Time Achievement Award-2017
10. Naji Naaman Poet Laureate Award - Lebanon -2018
11. Poet Laureate Award - China - 2019
12. Sophy Chen - Award - China - 2019
13. Master of Metaphor and Trans Creative Surgery- 2019 and many more....

He was the host, sponsor of World poetree Festival- 2017 under the banner of Pentasi-B India World Poetry Festival. Attended many International Poetry Festivals in India and abroad- China, Morocco, Ghana, Singapore, Australia, Greece, Poland, Italy, and Philippines as guest of honor.

More than hundred books are available in his free website-

www.anuvaadham.com

www.prosetry.in